

T.C.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ KEMAN DERS
KİTAPLARINDA YER ALAN SÜSLEMELERLE İLGİLİ
ÖĞRENCİLERİN BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Didem DÖĞER

Malatya - 2012

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ KEMAN DERS
KİTAPLARINDA YER ALAN SÜSLEMELERLE İLGİLİ
ÖĞRENCİLERİN BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Didem DÖĞER

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Iğım KILIÇ

Malatya - 2012

KABUL VE ONAY SAYFASI

Didem DÖĞER tarafından hazırlanan; “Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Keman Ders Kitaplarında Yer Alan Süslemelerle İlgili Öğrencilerin Bilgi ve Beceri Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma 2 Temmuz 2012 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Prof. Cemal YURGA
BAŞKAN

Doç. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU
ÜYE

Y. Doç. Dr. Ilgım KILIÇ
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

ONAY

02./07./2012
Prof. Dr. Celal ÇAKAN
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Iğım KILIÇ' ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Keman Ders Kitaplarında Yer Alan Süslemelerle İlgili Öğrencilerin Bilgi ve Beceri Düzeylerinin İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın, tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Didem DÖĞER

ÖN SÖZ

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ KEMAN DERS KİTAPLARINDA YER ALAN SÜSLEMELERLE İLGİLİ ÖĞRENCİLERİN BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Araştırmamın sağlıklı ve düzenli bir biçimde yürütmesi için emeğini esirgemeyerek, bana her konuda destek olan sevgili danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ilgım KILIÇ' a, değerli görüşlerine başvurduğum keman eğitimcileri Yrd. Doç. Dr. Mehmet EFE, Arş. Gör. Gülşah SEVER ve Öğr. Gör. Gürkan GÜLEÇ' e, araştırmamın uygulama aşamasında yardımlarını esirgemeyen GSSL müzik eğitimcilerine, anket ve bilgi sorularını içtenlikle yanıtlayan GSSL keman öğrencilerine, beni kemanla tanıştıran değerli hocam Metin BATUR' a, araştırmamın bütün aşamalarında yanımda olan sevgili arkadaşlarıma ve manevi desteklerini benden esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Didem DÖĞER

ÖZET

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ KEMAN DERS KİTAPLARINDA YER ALAN SÜSLEMELERLE İLGİLİ ÖĞRENCİLERİN BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

DÖĞER, Didem

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ilgım KILIÇ

Haziran-2012, XIII+66 sayfa

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri (GSSL) keman ders kitaplarında yer alan süslemelerle ilgili öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerini ortaya çıkarmak ve GSSL'nde yürütülmekte olan keman derslerinin süslemeler konusu açısından daha işlevsel bir yapıya ve işlerliğe kavuşturulmasına katkıda bulunmaktır. Araştırmanın yürütülmesinde betimsel yöntemle dayalı bir desen kullanılmıştır. Veri toplamak amacı ile literatür tarama, anket ve bilgi testi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara, Balıkesir, İstanbul, İzmir, Muğla, Samsun, Malatya, Gaziantep, Mersin, Hatay ve Diyarbakır illerinde bulunan GSSL 11. ve 12. sınıflarda öğrenim gören 168 keman öğrencisi oluşturmaktadır.

Çalışma örneklemini oluşturan GSSL'nin rastlamsal şekilde belirlenmesinde, okulların mezun vermiş, farklı coğrafi bölgelerden ve keman ders kitaplarını kullanıyor olmaları göz önünde tutulmuştur. Ankette, kişisel bilgilerle ilgili 6, süslemelerle ilgili öğrencilerin yeterlilik düzeylerinin belirlenmesine ilişkin 19 kapalı uçlu, 1 açık uçlu soru; bilgi testinde ise, süslemelerin açıklarıyla ilgili 10 bilgi sorusu olmak üzere toplam 36 soru vardır. Süslemelerle ilgili öğrencilerin yeterlilik düzeylerinin belirlenmesine ilişkin kapalı uçlu 19 soru için "hiç (1), çok az (2), kısmen (3), büyük ölçüde (4), tamamen (5), şeklinde 5'li seçenekler yer almaktadır. Elde edilen verilerin

istatistiksel çözümlenmeleri için SPSS 17.0 paket programından yararlanılarak, tanımlayıcı istatistiksel metotlar (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma), hipotez testleri olarak parametrik testlerden T-Testi, One-Way Anova testi kullanılmış ve korelasyon analizleri yapılmıştır.

Araştırmada yapılan çözümlenmeler sonucunda, keman eğitimi ders kitaplarında, 11. sınıflarda öğretime başlanan tril, çarpma (uzun çarpma- kısa çarpma), mordan (alt mordan- üst mordan), grupetto ve vuruş sonrası süsleme notalarının kullanıldığı belirlenmiştir. Uygulanan bilgi testiyle, öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi düzeyleri, uygulanan anket tekniğiyle de öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri tespit edilmiştir.

Araştırmada, öğrencilerin büyük bir kısmının, süsleme sembol ve işaretlerinin açılımını bilmedikleri, tarihçesi hakkında bilgi sahibi olmadıkları, süslemelerden özellikle üst mordan, alt mordan ve grupetto sembollerini yeterince seslendiremedikleri, süslemeleri seslendirirken ajilite (çalma hızı) ve sol ellerinde kasılma gibi problemler yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Bu bulgular göz önünde bulundurularak, GSSL' ndeki keman eğitiminin içerisinde yer alan süslemelere ilişkin konuların ve öğretim yöntemlerinin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesine dikkat çekilmiş, konu ile ilgili çalışmalar yapılması hususunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, GSSL, Keman Eğitimi, Süslemeler, Çalış Biçimleri

ABSTRACT

THE RESEARCH OF THE LEVEL OF KNOWLEDGE AND ABILITY OF THE STUDENTS ABOUT ORNAMENTS IN FINE ARTS AND SPORTS HIGH SCHOOL VIOLIN TEXTBOOKS

DÖĞER, Didem

M. S., İnönü University , Institute of Educational Sciences

Department of Fine Arts Education

Department of Music Education

Adviser: Assistant Professor Doctor Ilgım Kılıç

June- 2012, XIII+66 pages

The purpose of this study is to search out the level of knowledge and ability of the students about ornaments in Fine Arts and Sports High School violin textbooks and to make contribution to more effective form and function violin lessons. During the study, a texture based on descriptive methods have been used. Literature search, survey, proficiency test methods have been applied to collect data. Research sample is 168 violin students from Ankara, Balıkesir, İstanbul, İzmir, Muğla, Samsun, Malatya, Gaziantep, Mersin, Hatay and Diyarbakır GSSL 11th and 12th grade.

Different geographical regions and schools which have graduated students and used violin textbooks have been considered while determining research sample randomly. There are total 36 questions ; 6 of them are personal ,19 of them are closed ended ,1 of them is open ended and related to specify the proficiency level of students about ornaments, 10 of them are understanding questions related to how they write abbreviations of ornaments. 19 closed ended questions related to specify the proficiency level of students about ornaments have 5 different choices like none(1), slightly(2), partially(3), widely(4), completely(5). For the statistical data analysis, SPSS 17.0 programme and descriptive statistical analysis (number, percent, mean, standart

deviation) have been used. Parametrical tests; T- test, One-way Anova test have been used as hypothesis tests and correlation analysis has been done.

The outcomes of the study have showed that in 11th grade textbook, *tril*, *appoggiatura* (long *appoggiatura*-short *appoggiatura*), *mordent* (upper *mordent*-lower *mordent*), *gruppetto* (turn) and ornament notes after beat have been used. The understanding level of students about how abbreviations of ornaments are read have been confirmed by understanding test and also the proficiency level of students about how ornaments are played have been confirmed by survey technique.

In this study, it has been showed that most students don't know the symbol and sign of ornaments writing and history, and they aren't able to perform enough the symbol and sign of ornaments especially upper *mordent*, lower *mordent* and *gruppetto* (turn) and also they have problems such as agility and contraction on left hand while performing.

By the help of the results of findings, it has been emphasized that subjects related ornaments in GSSL violin lessons and teaching methods should be innovated and regulated. It has been adviced that studies about this subject should be done.

Key words: Music education, GSSL, Violin training, Ornaments, Play styles

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
ONUR SÖZÜ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	7
Alt Problemler	7
1.2. Araştırmanın Amacı.....	8
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	8
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	9
1.6. Tanımlar	9
BÖLÜM 2	10
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
2.1. Süslemelerin Tarihsel Gelişimi	10
2.2. Barok Dönem Müziğinde Süslemeler	10
Mordan (Mordent)	12
Basamak Notası (Appoggiatura)	13
Basamak Notası-Mordan.....	13
Tril (Trillo)	14
Kısa Tril (Short Tril-Praltriller).....	15
Uzun Tril (Basit Tril-Simple Tril).....	15
Tril-Mordan.....	16
Grupetto (Grup Notaları)	16
Grup-Tril	17
2.3. Klasik ve Romantik Dönemde Süslemeler	17
2.4. XX. Yüzyıl ve Günümüzde Kullanılan Süslemeler	19
Mordan	20
Üst mordan	20
Alt mordan.....	21
Çarpma	21
Kısa çarpma	21
Uzun çarpma.....	22
Grupetto	23
Tril	25
Vuruş Sonrası Süsleme Notaları.....	26
2.5. İlgili Araştırmalar	28

BÖLÜM 3	30
YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Modeli	30
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3. Verilerin Toplanması	31
3.4. Verilerin Analizi	32
BÖLÜM 4	33
BULGULAR VE YORUM	33
4.1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	33
4.2. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımları ile İlgili Sorulara Verdiği Cevapların Dağılımı	36
4.3. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı Ortalaması	38
4.4. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Keman Derslerinde Kullanılan Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerini Değerlendirme Sorularına Verdikleri Cevapların Ortalaması	39
4.5. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Ortalaması	42
4.6. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşması.....	43
4.7. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşması	46
4.8. Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı İle Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeyi Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi.....	49
BÖLÜM 5	50
SONUÇ VE ÖNERİLER	50
5.1. Sonuçlar	50
5.2. Öneriler	56
KAYNAKÇA	58
EKLER	61

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Örneklem Grubunun Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	33
Tablo 2. Örneklem Grubunun Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Dağılımı	34
Tablo 3. Örneklem Grubunun Bireysel Çalgı Olarak Kemanı Seçme Nedenlerine Göre Dağılımı	34
Tablo 4. Örneklem Grubunun Keman Çalma Sürelerine Göre Dağılımı	35
Tablo 5. Örneklem Grubunun Gün İçerisindeki Ortalama Keman Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı.....	35
Tablo 6. Örneklem Grubunun Süslemelerle Karşılaştığı Keman Çalma Düzeylerine Göre Dağılımı.....	35
Tablo 7 Örneklem Grubunun Süslemeleri Öğrendiği Derslerin Dağılımı	36
Tablo 8. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarına Verdiği Cevapların Dağılımı.....	36
Tablo 9. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı Ortalaması	38
Tablo 10. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Keman Derslerinde Kullanılan Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerini Değerlendirme Sorularına Verdikleri Cevapların Ortalaması.....	39
Tablo 11. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Ortalaması	42
Tablo 12. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması.....	43
Tablo 13. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması	43
Tablo 14. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Bireysel Çalgı Olarak Kemanı Seçme Nedeni Değişkenine Göre Farklılaşması.....	44
Tablo 15. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Keman Çalma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması	44
Tablo 16. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Süslemelerle Karşılaştığı Keman Çalma Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşması	45
Tablo 17. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Gün İçerisindeki Ortalama Keman Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması	45
Tablo 18. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması	46
Tablo 19. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması	46
Tablo 20. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Kemanı Seçme Nedeni Değişkenine Göre Farklılaşması ..	47

Tablo 21. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süşlemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Keman Çalma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması.....	47
Tablo 22. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süşlemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Süşlemelerle Karşılaştığı Keman Çalma Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşması	48
Tablo 23. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süşlemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Gün İçerisindeki Ortalama Keman Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması	48
Tablo 24. Süşlemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı İle Süşlemelerle İlgili Yeterlilik Düzeyi Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi.....	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Johann Sebastian Bach'ın Süsleme Tablosu	11
Şekil 2. D'Anglebert' in Süsleme Tablosu	12
Şekil 3. Barok Dönemde Mordan Gösterimi	12
Şekil 4. Barok Dönemde Alt Basamak Notası Gösterimi	13
Şekil 5. Barok Dönemde Üst Basamak Notası Gösterimi	13
Şekil 6. Barok Dönemde Basamak Notası-Mordan Gösterimi	13
Şekil 7. Barok Dönemde İtalya'da Tril Gösterimi	14
Şekil 8. Barok Dönemde Fransa'da Tril Gösterimi	14
Şekil 9. Barok Dönemde Kısa Tril Gösterimi	15
Şekil 10. Barok Dönemde Uzun Tril Gösterimi	15
Şekil 11. Üst Notadan Başlayan Uzun Tril Gösterimi	15
Şekil 12. Alt Notadan Başlayan Uzun Tril Gösterimi	16
Şekil 13. Barok Dönemde Tril-Mordan Gösterimi	16
Şekil 14. Barok Dönemde Grupetto Gösterimi	16
Şekil 15. Barok Dönemde İki Nota Arasında Grupetto Gösterimi	17
Şekil 16. Barok Dönemde Grup-Tril Gösterimi	17
Şekil 17. Romantik Dönemde Basamak Notası Gösterimi	18
Şekil 18. Romantik Dönemde Tril Gösterimi	19
Şekil 19. Günümüzde Üst Mordan Gösterimi	20
Şekil 20. Değiştirici İşaret Alan Üst Mordan Gösterimi	20
Şekil 21. Günümüzde Alt Mordan Gösterimi	21
Şekil 22. Değiştirici İşaret Alan Alt Mordan Gösterimi	21
Şekil 23. Günümüzde Kısa Çarpma Gösterimi	22
Şekil 24. Birden Fazla Nota İçeren Kısa Çarpma Gösterimi	22
Şekil 25. Günümüzde Uzun Çarpma Gösterimi	22
Şekil 26. Noktalı Notada Uzun Çarpma Gösterimi	23
Şekil 27. Bağlı İki Aynı Notada Çarpma Gösterimi	23
Şekil 28. Günümüzde Grupetto Gösterimi	24
Şekil 29. Çevrilmiş Grup Notalarının Gösterimi	24
Şekil 30. Değiştirici İşaret Alan Grupetto Gösterimi	25
Şekil 31. Günümüzde Tril Gösterimi	25
Şekil 32. Çarpma ve Geçiş Notaları Eklenen Tril Gösterimi	26
Şekil 33. Değiştirici İşaret Alan Tril Gösterimi	26
Şekil 34. Vuruş Sonrası Süsleme Notalarının Gösterimi	27

KISALTMALAR LİSTESİ

- GSSL : GSSL
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
N : Örneklem Sayısı
Ort. : Ortalama
S.s. : Standart Sapma
Min. : En Düşük Puan
Max. : En Yüksek Puan
P : Anlamlılık Düzeyi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Müziğin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. “Müziğin insanlık tarihindeki ilk kökenini, ilk kaynağını, ilk doğuşunu, ilk oluşumunu kesin olarak ya da bilimsel bir kesinlikle betimlemek ve açıklamak henüz olanaklı değildir” (Uçan, 1996: 57). “Müzik de, aynı dil gibi, sistematik bir yazım yöntemi bulunmadan önce, kuşaklar arasında kulaktan kulağa aktarılarak gelişimini sürdürmüştür” (Karolyi, 2007:14). Bu gelişim süreci içerisinde insanoğlunun, çalınan, söylenen müziği unutmama, gelecek nesillere aktarma vb. gereksinimlerinden müzik yazısı bulunmuştur.

Müzik eserlerinin yazılması, okunması ve söylenmesi için oluşturulmuş işaret, sembol ve öğelerin tümüne ‘müzik yazısı’ denir. Dünya kültür mirasımızın en önemli alanlarından biri olan müzik sanatında, tarih içinde çeşitli milletler tarafından kullanılmış birbirinden farklı müzik yazısının olduğu bilinmektedir (Özçelik, 2002:78).

Tarihten günümüze gelene kadar müzik yazılarında çeşitli değişimler meydana gelmiştir. “Müziği kaydetme isteği ortaya çıkınca, iki yazı türü bulundu: Her ulusun kendi alfabesindeki harflerden bazılarını kullanan semboller ve arabesk şekiller...” (Selanik, 1996:6). Harflerden yararlanan ve arabesk şekillerden yararlanan sistemlerin her ikisinin de açıklıktan yoksun olmasına karşın, arabesk şekillerden yararlanan sistem, çağlar boyunca gelişerek bugünkü nota yazısının doğmasına zemin hazırlamıştır.

Seslere isim vermeyi düşünen ilk kişi, Romalı filozof Boethius (480-524) olmuştur. “Batıda, notaların Latin alfabesinin ilk yedi harfiyle adlandırılması, Boethius’ a atfedilir” (Selanik, 1996: 39). La notasından başlayarak seslerin her birini A, B, C vb. harflerle sembolize etmiştir. 9. yüzyıla kadar bu yazıya çeşitli eklemeler yapıp kullanılmıştır. Günümüzde kullandığımız nota isimleri ise 10. yüzyılda yaşamış Milano’ lu bir keşiş olan Guido D’ Arezzo tarafından konulmuştur. “1030 yılında konulan bu

isimler, kilise korosuna kolay ezberletebilmek için bir ilahinin her bir satırındaki ilk harf olarak belirlenmiştir: Ut queant laxis, REsonare fibris, MIra gestorum, FAmulituorus, SOLve poluti, LABii reatum, Soncte Johannes” (İlyasoğlu, 1999:11).

15. yüzyılda, teknolojideki yeniliklerle birlikte müzik yazısında da önemli gelişmeler meydana gelmiştir. “Bu dönemde yazılan eserlerin notasyonlarında çoğunlukla süslemelere net bir şekilde rastlanamamaktadır. Bunun nedeni, Doğu müziğinde olduğu gibi süslemelerin notasyonun dışında tutulmasıdır” (Pirgon, 2010: 117).

16. yüzyılda barok dönem ile birlikte aşırı abartı ve süs bütün sanat dallarındaki gibi müzikte de kendini göstermiş ve bu da müzik yazısına yansımıştır. “Etkileyici bir müzik anlatımı için müziğe renk, zarafet ve estetik katan süsleme nota ve sembolleri kullanılmıştır.” (Özçelik, 2002:78). “Kimi besteciler süslemeleri eserlerinde son derece basit bir taslak halinde belirterek yorumu icracıya bırakırken, kimi besteciler de en ince detaylarıyla süslemeleri eserlerinde belirterek, icracının bu standartların dışına çıkmamasını istemişlerdir” (Petenkaya, 2006:4). Süslemelerin yorum ve icrası konusundaki bu karmaşa, sembolleri ve isimlerine de yansımıştır.

“Barok Dönem’den sonra süsleme işaretlerinin gelişimini izleyen süreçte, İtalya’nın ve Fransa’nın süslemeleri çalış biçimleri ortak bir karara bağlanmış, Almanya ise bu konuda bağımsız olmayı tercih etmiştir”(Pirgon, 2010:117).

17. yüzyılın başlarında, müzik yazısında süslemelerin işaretlerle gösterimine ilişkin ilk belirtilere, Fransız barok müziği eserlerinde rastlanmaktadır. Aynı yıllarda İtalya müzik eserlerinde de ilk kadans çalışmalarına rastlanmaktadır. Almanya’ da ise müzik yazısında ilk kez ana nota üzerinde başlayan triller kullanılmıştır” (Newman, 1995: 11-13).

Bu süreçlerin sonucunda, süslemeler artık daha büyük bir dikkat ve ayrıntıyla yazılmaya başlanmıştır. “Nadiren sembolle gösterilen tril dışında, 17. yüzyıl boyunca küçük süslemeler, düzenli bir notalama ya da bir pasaj gibi yazılmışlar ve sanatçının takdirine bırakılmıştır” (Neumann, 1983: 29).

18. yüzyılda süslemeler daha nadir görülür ve belirsizlikler hala mevcuttur. Fakat bu dönemde müzik yapımcılığının gelişmesiyle birlikte, büyük müzik edisyonlarının baskıları ucuz maliyetlerle yazılmaya başlanmıştır. Böylece “semboller uluslar arası onaylanmış, birçok ortak süsleme işareti 18. yüzyılın sonuna doğru düzenlenmiş ve belirli bir standarda oturtulmuştur” (Pirgon, 2010:118).

19. ve 20. yüzyılda süslemelerin icraları üzerine ortak bir karara varılmıştır. Ancak süsleme işaretleri kullanılmamış, istenilen süslemeler nota yazımında açık bir

şekilde ifade edilmiştir. “Günümüzde, müzik notasyonunda kullanılan bütün terim, sembol ve işaretlerin kesin bir biçimde açıklığa kavuşturulmuş olması gerekmektedir. Çünkü, günümüz anlayışında diğer bütün alanlarda olduğu gibi, müzikte de kayganlığa, belirsizliğe yer yoktur” (Özçelik, 2002:85).

“Müzik yazısında süslemelerin işaretlenişi yüzyıllar içinde değişim göstermiştir. Bu yüzden ‘süslemeler’ konusu ‘korkulu’ olarak nitelendirilir” (Say, 2000:220). Yüzyıllar içerisinde yaşanan bu değişim sonucunda yaşanan belirsizlik sürecinin, günümüzde müzik eğitimi veren kurumlara ve dolayısıyla birçok eğitimci ve öğrencilere de yansması olasıdır.

“Müzik yazısında kullanılan süslemeler, yazıldığı dönemin özelliklerine göre ve bestecinin istediği şekilde gerçekleştirilmelidir” (Watts and Bigler, 1995: 12). Süslemelerin hangi döneme ya da hangi besteciye ait olduğunun bilinmesi, eserin yorumu açısından önemlidir.

GSSL keman ders kitaplarında, süslemelerle ilgili etüt çalışmaları ve farklı müzik türlerine ait eserler yer almaktadır. Bu eserleri seslendirebilmek, eserlerin ait oldukları dönem özelliklerini bilmeyi ve yorumlama becerisi gerektirmektedir. Keman eğitiminde, “yorumlama becerisi, etüt ve eser üzerinde belirtilen işaretleri doğru yapmayı ve müzik cümleleriyle müzikal anlatımın doğru ve etkili ifadelendirilmesini gerektirir” (MEB, 2006: 14).

Araştırmada, GSSL keman ders kitaplarında yer alan süsleme işaret ve sembolleri incelenmiş, kullanılan süslemelerin uygulanış şekilleri araştırılmış ve öğrencilerin süslemelerle ilgili bilgi ve beceri düzeylerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, öğrencinin bir çalgıyı belirli bir seviyede çalabilmesini, ulusal ve uluslararası müzikleri tanımasını, müziksel bilgi, beceri, zevk ve yeteneklerini geliştirmesini sağlar. Kılıç’a (2003) göre, öğrencilerin ilgisi ve seviyesi ile bağdaşır eserleri ödev olarak vermek önemli bir noktadır. Öğrenciye henüz yeterli teknik beceriler kazandırılmadan verilen üst düzeydeki etüt ve eserler öğrenci üzerinde olumsuz davranışların oluşmasına neden olacaktır (s.9).

Çalgı eğitimi, çalgı öğretimi yoluyla bireyler ve onların oluşturdukları toplulukların, devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan,1980:11).

“Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin ana odak noktalarından birini oluşturur. Çalgı eğitimi, bireyin kendini gerçekleştirme, özgüven kazanması ve özsaygısının oluşması, toplumsal etkileşime girmesi ve sağlıklı bir iletişim kurmasına katkı sağlayan bir süreçtir”(Varış, 2012).

Her çalgının kendine özgü teknikleri vardır ve çalgı çalarken kendini ifade edebilmek müzikal yetenekle mümkün olabilmektedir. Bütün çalgılar için gerekli olan temel teknikler şöyledir:

- Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır
- Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.
- Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.
- Entonasyon temiz olmalıdır (Özmenteş, 2005: 93-94).

“GSSL müzik bölümleri, güzel sanatlarla ilgili dallarda öğrenim veren yüksek öğretim kurumları içerisinde daha çok müzik öğretmenliği anabilim dallarına öğrenci kaynağı oluşturmaktadır” (Varış, 2012).

“Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarına kaynak olması sebebiyle Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde yapılmakta olan çalgı eğitimi ve öğretiminin niteliği de çok önem taşımaktadır” (Çilden, 2006: 542).

GSSL’ nde çalgı eğitimi 4 yıl boyunca ‘Türk ve Batı Müziği Çalgıları’ adı altında yapılmaktadır. Bu süre içerisinde öğretim programlarında öngörülen hedef ve davranışların kazandırılması amaçlanmaktadır.

Keman Eğitimi

Keman yaylı çalgılar ailesinin en küçük üyesidir. “Kemanın atası, Avrupa’da orta çağdan beri yaygın biçimde kullanılmış olan ‘Viol’ ya da ‘Viel’dir. 16. Yüzyıldan başlayarak büyük gelişim gösteren ve değerini kabul ettiren kemanın çalgı müziğindeki önemli yeri yüzyıllar içinde yükselmiştir (Say, 2002: 291).

“Keman; etkili sesi, geniş kullanım alanı, taşınma ve satın alınabilme kolaylığı, eğitim çalgısı olarak kullanılmasındaki etkililiği, dünya müziğindeki yeri ve zengin repertuarıyla her türlü müzik eğitiminde de önemli bir çalgıdır” (Özen, 1994: 172).

Kemanın insan müzik yaşamında çok ayrı, özel ve ayrıcalıklı bir yeri vardır. Çünkü keman insan sesine en yakın çalgısal sese sahiptir. Müziksel duygu, düşünce, hareket ve hisleri en etkili biçimde yansıtmaya ve anlatmaya olanak sağlar. “Keman genel, özengen (amatör) veya mesleki (profesyonel) amaçla çalınır. Güdülünen amaç çalgı çalmanın niteliğini belirler” (Uçan, 2004: 9).

Keman eğitiminin amacına ulaşabilmesi ve nitelikli olabilmesi için belirli plan, ilke ve yöntemler doğrultusunda yapılması gerekir.

Türkiye’de uygulanmakta olan keman eğitimi, aşağıdaki ilkelere göre sürekli olarak gözden geçirilip, biçimlendirilirse daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilir.

Bunlar;

- 1- İnsan doğasına (yapısına) uygunluk
- 2- Kemanın yapısına uygunluk
- 3- İnsanın doğası ile kemanın yapısı arasında uygunluk
- 4- Türk müziğine dayalılık
- 5- Evrensel müziğe açık oluşluk
- 6- Çağdaş eğitim ilkelerine uygunluk
- 7- Türkiye’nin somut koşullarıyla tutarlılık (Uçan, 1980: 8)

“Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan keman öğretim programı, ilköğretim okulunu bitirmiş, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen, ancak müzik, enstrüman ve müzik dili konusunda herhangi bir donanımı olmayan müziğe duyarlı öğrencileri hareket noktası olarak almaktadır” (MEB, 2006: 5).

GSSL’ de uygulanan keman eğitiminde; başlangıç temel davranışlar (duruş, tutuş) kazandırıldıktan sonra, sırasıyla yay teknikleri, kemande doğru ve temiz sesler çıkarabilme, müzikal kazanımlara ulaşma, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü pozisyonda kalıcı ve geçişli etüt ve farklı müzik türlerinden çeşitli dönemlere ait eser çalışmalarına yer verilmektedir. “Keman alanında belirlenen beceriler; öğrencilerin yaşamlarında ve mesleklerinde kullanabilecekleri nitelikte belirlenmiştir” (MEB, 2006:12).

Süslemeler

Süsleme bir müzik parçasının gücünü arttırmak amacıyla, kullanılan küçük notalardır. “Süs notaları ezgi içindeki bazı notaları diğerinden ayırmak, öne çıkarmak, belirgin hale getirmek veya sadece süslemek amacıyla notanın üstünde belirtilen kurallaşmış işaretlerdir” (Feridunoğlu, 2004: 81).

İtalyanca kökenli bir kelimedir. Melodik dekorasyon amacıyla yapılan notalı süsleme biçimlerinin tümü için kullanılan terim; ezgide sesleri süsleyen, sürelerini bağlı oldukları asıl seslerden alan ses ya da ses kümecikleri; bir müzik parçasında deyiş ve anlam gücünü arttırmak amacıyla kullanılan küçük notalar gibi tanımları bulunan süslemelerin çok değişik biçimleri vardır (Fayez, 2001: 76).

“Süsleme notaları üç şekilde yazılabilirler: Ana notanın üzerine yazılan yardımcı küçük notalar, ana nota üzerine eklenen semboller ve bir seri halinde yazılan küçük notalar (kadanslar)” (Watts and Bigler, 1995: 9). Bu süslemeler; mordan (alt mordan-üst mordan), çarpma (kısa çarpma-uzun çarpma), grupetto, tril ve vuruş sonrası süsleme notalarıdır.

Kemanda süsleme; keman etüt ve eserlerindeki ezgilerin, çekici ve göz alıcı hale getirilmesi için başka seslerle donatılmasıdır. “Süslemede süsleyen ve süslenen olmak üzere iki tür ses vardır. Genel olarak süslenen sesler ‘ana ses’ ya da birincil ses, süsleyen sesler ise ‘yan ses’ ya da ikincil ses olarak nitelendirilir” (Uçan, 2005: 104).

Süslemelerin çalınma özellikleri vardır. Yazıldıkları dönemlerin ve bestecilerin stiline uygun olarak ve nota yazısında ifade edildikleri biçimlere göre çalınırlar. Bunun için de dayandıkları sol ve sağ el teknikleri vardır. İki elin eş güdümüyle, özellikle sol el parmaklarının çabukluğu önemlidir” (Büyükaksoy, 1997: 14).

Geçmişten günümüze değin süslemeler doğaçlama kökenli olduklarından, icra edilirken katı kurallar çerçevesinde değerlendirilememiş ve bu da tartışmalara yol açmıştır. Bu nedenle besteci ve dönem özelliklerine göre, en çok tercih edilen şeklinin kullanılması oldukça önemlidir.

1.1. Problem Durumu

GSSL keman derslerinde temel teknik ve müzikal kazanımlara ulaşmaya yönelik amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlardan biri de çalgı müziğinde kullanılan süslemelerdir. Keman ders kitaplarında, süslemelerle ilgili etütler ve Barok Dönem başta olmak üzere farklı müzik türlerine ait eserler bulunmaktadır. Mevcut eserlerdeki süslemelerin doğru seslendirilmesi, eserin yorumu açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırmada, GSSL keman ders kitaplarında yer alan süslemeler incelenmiş, kullanılan süslemelerin uygulanış şekilleri araştırılmış ve öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu amaçla; “Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri (GSSL) keman ders kitaplarında yer alan süslemelerle ilgili öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyleri nasıldır?” problem cümlesi oluşturulmuştur.

Alt Problemler

Belirlenen problemin çözümü doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

- Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi düzeyleri nasıldır?
- Öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri nasıldır?
- Öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri ve demografik özellikleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi düzeyleri ve demografik özellikleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi düzeyleri ve süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, GSSL keman ders kitaplarında kullanılan süslemelerin neler olduğunu incelemek, öğrencilerin süslemelerle ilgili bilgi ve beceri düzeylerini belirlemek, süslemelerin açılımları ve çalınışlarıyla ilgili yaşanan problemleri ortaya çıkarmaktır. Elde edilen bulgular doğrultusunda ise, süslemelere ilişkin konuların ve öğretim yöntemlerinin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesine dikkat çekilerek, konu ile ilgili çalışmalar yapılması hususunda görüş ve önerilerde bulunmak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, GSSL keman ders sürecinde kullanılan süslemelerin açılımları ve çalınışlarıyla ilgili öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerinin belirlenmesi, süslemeleri seslendirmede yaşanan problemlerin neler olduğunun ortaya çıkarılması ve elde edilen bulgulara ilişkin önerilerde bulunulması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, süslemelerin başlangıcından günümüze değin incelenmesinin, en çok tercih edilen kullanım şekillerinin ön plana çıkarılmasının ve bu süslemelerin günümüz şekliyle bilinmesinin yanı sıra, geçmişteki seslendiriliş biçimleriyle de bilinmesinin, eserlerin daha doğru seslendirilmesine kaynak oluşturması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

- Bu araştırmada kullanılan araştırma modelinin, araştırmanın amacına uygun olduğu,
- Kullanılan veri toplama araçlarının yeterli olduğu,
- Seçilen örneklemin evreni temsil edebilir nitelikte olduğu,
- Ulaşılan verilerin güvenilir ve geçerli olduğu varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- GSSL müzik bölümlerindeki 11. ve 12. sınıf keman öğrencileriyle,
- 11. ve 12. sınıf keman ders kitaplarında yer alan süslemelerle,
- Araştırma için uygulanan yöntemlerle,
- Ulaşılabilen basılı ve internet ortamı kaynaklarla,
- Araştırma için kullanılan süre ve olanaklarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kadans: Bir müzik yapıtında, solistin ustalık düzeyini değerlendirmek üzere kendi başına yorumladığı bölüm.

Kontrpuan: Bir müzik kompozisyonunda iki ya da daha çok melodiyi belli teknik ve kurallara uygun olarak birleştirme, yatay çok seslilik.

Tuşe: Telli çalgılarda, sapın üzerine sert ağaçtan yapılıp yapıştırılan, parmakların tele bastığı tahta.

Edisyon: Müzik Yayıncılığı

Harpsikord: Eski tip piyano

BÖLÜM 2

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Süslemelerin Tarihsel Gelişimi

Süslemeler; kullanılmaya başlandığı dönemden beri, sürekli olarak değişikliklere uğramış ve bu değişiklikler nedeniyle de tartışmalara yol açmıştır. Bu nedenle, bu bölümde barok dönemden başlayarak, süslemelerin tarihsel gelişimine yer verilmiş ve dönemsel kullanım biçimleri ana hatlarıyla incelenmiştir.

2.2. Barok Dönem Müziğinde Süslemeler

Barok çağın başlangıç tarihi, birçok kaynağa göre 1580 ve 1600 olarak; sona erme tarihi de Johann Sebastian Bach' ın ölüm yılı olan 1750 olarak belirlenir. Barok, 'biçimsiz inci' (barocco) sözlük anlamıyla İspanyolca'dan Fransızca'ya geçmiş bir terimdir. 18. yüzyıl sanatçıları, 1600-1750 arasında güzel sanatlar ve müzik dünyasının ürettiği her türlü yapıtı, fazla karmaşık, aşırı süslü, abartılı, düzensiz ve zevksiz olarak küçük düşürmek adına 'Barok' nitelemesini kullanmışlardır (İlyasoğlu, 1999:24).

Böyle bir dönemde çalgı ve ses müziğinin de süslemesiz olması düşünülemez. Rönesans ve Erken Barok Dönem boyunca doğaçlama kökenli olan süslemeler, büyük bir gelişim sürecine girmiştir. Süslemeler, kullanım açısından Barok Dönemde doruğa ulaşmıştır.

“Süslemelerin kullanımının doruğa ulaştığı bu dönemde, farklı ülkelerde hatta farklı şehirlerde bile süslemelerin isimlerinin değişik arz ettiği ya da değişik şekillerde

icra edilen süslemelerin aslında aynı süsleme sembolleri olduğu görülür” (Pirgon, 2010:115).

“Barok Dönem müziğinde süslemeler, basitçe, enstrümanistin yeteneği ve yetkisi dahilinde müziğin ifadesinin doğal bir şekli olarak kabul edilirdi. O dönem bestecileri başta mimari olmak üzere diğer alanlardaki ihtişamı, zenginlik ve şatafatı eserlerinde yansıtmaya çalıştılar” (Özçelik, 2002: 80).

17. yüzyıla gelinceye kadar, süslemeler yorumcuların teknik beceri ve kapasiteleri ile ve genellikle doğaçlama yapılmıştır. Süslemeler, yorumcular tarafından o anda içlerinden geldiği şekilde yapılan uygulamalar olmuştur.

“17. yüzyılın ilk yarısında ise, süslemeler artık daha büyük bir dikkat ve ayrıntıyla yazılmaya başlanmıştır. Bu gelişmenin en temel sebebi, henüz işin başında olan, tecrübesiz yorumculara yol gösterme isteği olmuştur” (Petenkaya, 2006: 11).

Bu dönemde besteciler, kendilerine ait süslemeler kullanmışlardır. Aşağıda, Johann Sebastian Bach’ a ait olan bir süsleme tablosu vardır.

Explication unterschiedlicher Zeichen, so gewisse Manieren artig zu spielen, andeuten.

(1) Trillo (2) Mordant (3) Trillo und mordant (4) Cadence (5) Doppelt-Cadence (6) Idem

(7) Doppelt-Cadence und Mordant (8) Idem (9) Accent steigend (10) Accent fallend (11) Accent und Mordant (12) Accent und Trillo (13) Idem

Şekil 1. Johann Sebastian Bach'in Süsleme Tablosu

Süslemelerle ilgili kullanılan tablolardan biri de D'Anglebert' in yapmış olduğu süsleme tablosudur.

Şekil 2. D'Anglebert' in Süsleme Tablosu

Barok dönem müziğinde yaygın olarak kullanılmış süsleme sembollerinin bazıları günümüzde kullanılmamaktadır, bazıları ise değişimlere uğramışlardır.

Mordan (Mordent):

Barok müziğinde sıkça kullanılmıştır ve günümüzdeki kullanımı da alt mordanla aynı şekildedir. Bu dönemde mordan hep ana sestem başlamıştır ve tril varyasyonu olarak kabul edilmiştir.

Şekil 3. Barok Dönemde Mordan Gösterimi

Basamak Notası (Appogiatura):

Barok müziğinde kullanılan basamak notası sembolleri bugün çarpma ismiyle kullandığımız küçük notalardır. Barok dönemde icrasında en çok problemle karşılaşılan sembol, basamak notasıdır. Çünkü sembol halinde notaların uzun veya kısa çalınacağı konusunda bir ipucu yoktur. Alt basamak ve üst basamak notaları diye ikiye ayrılırlar.

Alt Basamak Notası

Yazılışı

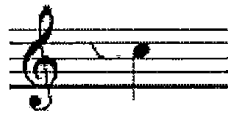
Çalınışı

Şekil 4. Barok Dönemde Alt Basamak Notası Gösterimi

Üst Basamak Notası

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 5. Barok Dönemde Üst Basamak Notası Gösterimi

Basamak Notası-Mordan:

Barok dönemde kullanılan bir birleşik semboldür. Günümüzde kullanılmamaktadır.

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 6. Barok Dönemde Basamak Notası-Mordan Gösterimi

Tril (Trillo):

Barok dönem müziğinde, çalış şekline göre kısa ve uzun olmak üzere iki şekli vardır. Kullanım şekilleri değişiklik göstermiştir.

“İtalyan stilinde genel olarak trile ana sestem başlanmıştır. Ama hiçbir zaman kesin ve katı kurallar konulmamıştır” (Acun, 2010:32).

1775’te İtalya’ da tril aşağıdaki şekli almıştır.

Şekil 7. Barok Dönemde İtalya’da Tril Gösterimi

“Almanya, İtalya’nın etkisinde kalmıştır ve Alman trilleri çoğunlukla ana notadan başlamıştır. 1700’lü yıllardan sonra Fransız stiline etkisi baş göstermesine rağmen, Alman orgçular trilleri ana notadan başlatmışlardır” (Acun, 2010:33).

“Fransız trilleri, 1700’lü yıllarda Fransız harpsikotçuları öncülüğünde üst komşu notadan başlatılmış, 1700’lü yılların sonunda ise İtalya’da olduğu gibi ana notaya bir dönüş söz konusu olmaya başlamıştır” (Pirgon, 2010:120). Fransız triline en genel özelliği, d’Anglabert’ in (1689) süsleme işaretleri tablosunda görüldüğü gibi tril seslendirilirken notanın herhangi bir yerinde kısa bir duraklamanın olmasıdır. Fransa’ da triline kullanımı aşağıdaki gibidir.

Şekil 8. Barok Dönemde Fransa’da Tril Gösterimi

Kısa Tril (Short Tril-Praltriller):

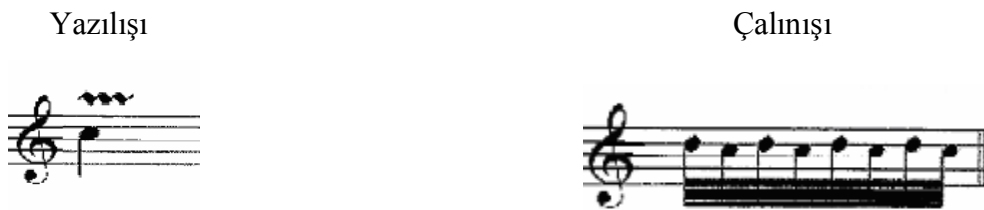
Barok müziğinde kısa tril, 19. yüzyılın sonlarında üst mordan olarak kullanılan süslemeyle aynı şekilde uygulanmıştır.

Şekil 9. Barok Dönemde Kısa Tril Gösterimi

Uzun Tril (Basit Tril-Simple Tril):

Kısa trilin sembolüne bir ya da iki kıvrım eklenmesiyle oluşup notanın süresi boyunca uzatılmaktadır. Trili alt notadan mı, üst notadan mı yapılacağını belirtmek için de ayrıca semboller kullanılmıştır. “Günümüz nota yazısında artık kullanılmayan bu triller, aşağıdaki şekilde icra edilirdi” (Özçelik, 2002: 82)

Şekil 10. Barok Dönemde Uzun Tril Gösterimi

Üst notadan tril

Şekil 11. Üst Notadan Başlayan Uzun Tril Gösterimi

Alt notadan tril

Şekil 12. Alt Notadan Başlayan Uzun Tril Gösterimi

Tril-Mordan:

Uzun trilin sembolüne dikine bir çizgi eklenir ve gösterimi aşağıdaki gibidir. Günümüzde kullanılmamaktadır.

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 13. Barok Dönemde Tril-Mordan Gösterimi

Grupetto (Grup Notaları):

Günümüzde kullanılan şekliyle aynıdır. Barok dönemde sadece bir şekilde seslendirildiğinden, diğer barok dönem süslemelerine göre anlaşılması kolaydır. Özellikle 16. yüzyıldan 18. yüzyılın ortalarına kadar sıkça kullanılmıştır.

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 14. Barok Dönemde Grupetto Gösterimi

Barok dönemde nadir de olsa grup sembolü iki nota arasında da gösterilmektedir. Bu durumda önce ana ses duyurulur, süslemeye daha sonra geçilir.

Şekil 15. Barok Dönemde İki Nota Arasında Grupetto Gösterimi

Grup-Tril:

Bu dönemde “grup tril” birleşimi aşağıdaki iki şekilde görülmektedir. Günümüzde kullanılmayan sembollerdendir.

Şekil 16. Barok Dönemde Grup-Tril Gösterimi

2.3. Klasik ve Romantik Dönemde Süslemeler

18. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak, 19. yüzyılın başlarını kapsayan dönem klasik dönem olarak adlandırılır. Bu dönemin eserlerinde besteciler süslemelere pek rağbet etmemişlerdir. Klasik dönemde, uzun cümleli, süslü ve kontrapuntal yazıya dayalı Barok Dönem üslubu, yerini daha parlak, sade ve net bir sanata bırakmıştır (Selanik, 1996: 130).

“Klasik dönem bestecileri, barok müzik eserlerini fazla süslü ve karmaşık olmakla, bestecilerini ise müziğin temel amaçlarını unutmakla suçlamışlardır” (İlyasoğlu, 1999: 50).

“Romantik dönem 19. yüzyılı baştan başa kapsayan ve 1830’ lardan başlayıp, 20. yüzyılın başlarına kadar uzanan müzik akımıdır” (İlyasoğlu, 1999:77). Bireyseliğin öne çıktığı bir dönemdir. Bu dönem klasik akımın kuralcılığına karşı ortaya çıkmıştır. “Müzikte romantizm, türler ve formlar, armoni, ritim, tını renkleri vb. açılardan kendine özgü yenilikler ve köklü değişimler getirmiştir” (Say, 2000: 340).

“Klasik dönem boyunca ihmale uğrayan kontrapuntal yapının romantik dönemde yeniden ele alınmasıyla, eserlerde az da olsa süslemelere rastlanır” (Özçelik, 2002:84). Bu dönemde daha çok basamak notaları (çarpma) ve tril kullanılmıştır.

Klasik dönemde tril genel olarak üst komşu notadan başlayarak seslendirilmiştir. “Romantik dönemde melodi ve armoninin ana hatlarının bulanıklığının önlenmesi için triller ana notadan ya da yardımcı notalardan başlamıştır” (Watts, Bigler ve Palmer, 1995: 11). Romantik dönemde, basamak notaları, barok dönemden farklı olarak dizek üzerine küçük notalar şeklinde yazılmıştır.

Şekil 17. Romantik Dönemde Basamak Notası Gösterimi

Yine bu dönemde, Barok Dönem’ de kırık çizgilerle gösterilen tril işaretine “tr” sembolü eklenmiştir.

Şekil 18. Romantik Dönemde Tril Gösterimi

2.4. XX. Yüzyıl ve Günümüzde Kullanılan Süslemeler

Bu dönem, müzik, kültür ve değişimin hızlı yaşanması açısından önemli bir zaman dilimidir. Müzikte ezgi, ritm ve armoni gibi özellikler giderek karışmıştır, hazır kalıplara uymayan yeni yapılar geliştirilmiştir, çalgı olanakları zorlanmış ve elektronik gereçlerden yararlanılmıştır.

XX. yüzyıl müziğin anlatım dilinde, biçimde, stilde, içerikte her türlü sınırın bilinçli olarak zorlandığı, geleneksel duvarların yıkıldığı bir dönemdir. Bu dönemde müzik, kendi sanat disiplininin dışına taşarak, diğer sanat dallarını da kullanmış, dünyanın dört bir yanındaki kültürlere ve geçmişe uzanmıştır (İlyasoğlu, 1999: 197).

Bu dönemde, süslemeler konusunda tek bir yön izlenmiş, süslemelerin kullanımı standartlaşmış ve bu konuda ortak bir karara varılmıştır. Böylelikle müzik yazısında kullanılan süsleme sembol ve işaretlerinin seslendirilmesi konusunda yaşanan belirsizlikler ortadan kalkmıştır.

“XX. yüzyıl ve günümüz müzik yazısında süsleme notaları ve sembolleri konusunda, incelenen farklı kaynaklarda az da olsa değişik uygulamalar görülmekle birlikte, bugün hangi sembolün ne şekilde icra edileceği geçmişe göre daha belirgin bir şekle gelmiştir” (Özçelik, 2002: 85).

“Günümüz Türk Müziği eserlerinde de süslemelerle karşılaşmaktayız. T. Cemil Bey, Udî Nevres Bey, Refik Fersan, Yorgo Bacanos, Ş.Muhittin Targan, İzzettin Ökte gibi usta icracılar Geleneksel Türk Sanat Müziğinin en güzel örneklerini vermişlerdir” (KAÇAR, 2005: 217).

Bu dönemde, önceki dönemlerde karşılaşılmayan birçok akım yaşanmıştır. Bugün bütün dünya ülkelerinde kullanılan ve kabul edilen müzik yazısında karşılaştığımız süslemeler şunlardır:

Mordan

Barok dönem müziğinde kullanılan, günümüzde de aynı şekilde kullanılmaya devam edilen süslemedir. “Ana sese art arda iki ya da üç kez çarpma biçiminde uygulanır” (Eke, 2010: 97). Mordanlar alt ya da üst mordan olarak iki şekilde çalınırlar.

Üst mordan: Üstüne mordan işareti konulan nota ve üst komşusu hızlı bir şekilde çalınır.

Şekil 19. Günümüzde Üst Mordan Gösterimi

Eğer üst ses değiştirici işaret (diyez, bemol veya naturel) almışsa, değiştirici işaret mordan işaretinin üstüne yazılır.

Şekil 20. Değiştirici İşaret Alan Üst Mordan Gösterimi

Alt mordan: Üstüne mordan işareti konulan nota ve alt komşusu hızlı bir şekilde çalınır.

Şekil 21. Günümüzde Alt Mordan Gösterimi

Eğer alt ses değiştirici işaret almışsa, değiştirici işaret mordan işaretinin altına yazılır.

Şekil 22. Değiştirici İşaret Alan Alt Mordan Gösterimi

Çarpma

Notaların arasına sıkıştırılmış, normalden daha küçük olan notalardır. “Zarif ve şakacı bir karakterle ana sese alttan ya da üstten kısa bir çarpmadır” (Eke, 2010:96). Çarpan ses çevik bir parmak hareketiyle ana sese bağlanır. Çarpmanın diğer kullanılan adı ise ‘appoggiatura’ dır. Süresi bakımından kısa ve uzun çarpma olarak ikiye ayrılır.

Kısa çarpma: Üzerine bir çizgi ile çizilmiş küçük bir nota çarpılarak çalınır. Teorik olarak belli bir süresi yoktur. Çarpılan ses, ana sesin duyulmasından önce olduğu kadar kısa çalınmalıdır.

Şekil 23. Günümüzde Kısa Çarpma Gösterimi

Kısa çarpmalar bazen ana sese ikili aralıktan daha büyük bir mesafeden gelebilirler ve bazen de birden fazla nota içerebilirler. Bu durumda çalınışları şöyledir;

Şekil 24. Birden Fazla Nota İçeren Kısa Çarpma Gösterimi

Kullanılan çarpmaların hepsinde küçük notaların sapları, ana sesin notasının saplarına ters gelecek şekilde çekilir.

Uzun çarpma: Bu çarpmanın süresi, ana sesin notasına göre değişiklik göstermektedir. Ana ses, iki vuruşluk nota değerindeyse, çarpma; nota değerinin yarısı kadar, uzatılır.

Şekil 25. Günümüzde Uzun Çarpma Gösterimi

Noktalı notadan önce gelen bir çarpma, bağlandığı notanın değerinin üçte ikisini alır.

Yazılışı	Çalınışı
	
	

Şekil 26. Noktalı Notada Uzun Çarpma Gösterimi

Birbirine bir bağ ile bağlanmış aynı iki notadan önce kullanılan çarpmalarda, çarpma ilk notanın süre değerinin hepsini alır.

Yazılışı	Çalınışı
	

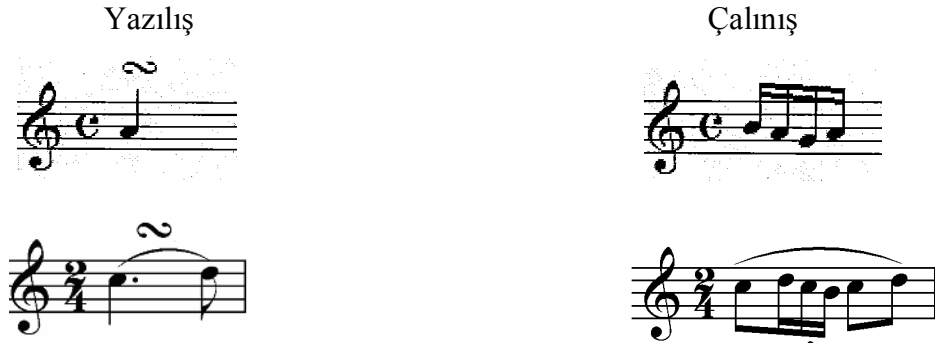
Şekil 27. Bağlı İki Aynı Notada Çarpma Gösterimi

Akorlarda çarpma kullanımında çarpma sadece bir notanın önündeysen, sadece önündeki notayı etkiler, diğer notalar bundan etkilenmezler.

Grupetto

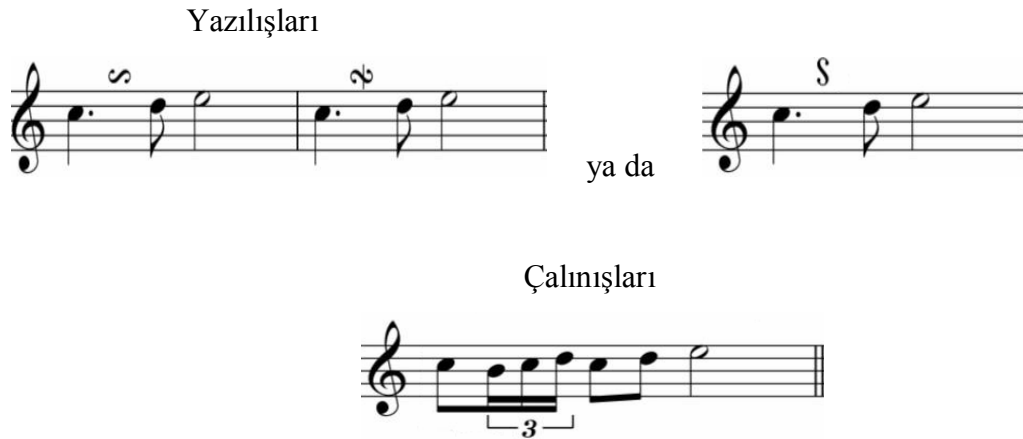
“Ana sesin bir üst ya da bir alt sesinden başlayan, üç veya dört seslik küme şeklinde ezgisel bir süsleme grubudur” (Eke, 2010:97). Sırasıyla; ana sesin bir üst derecesi, ana ses, ana sesin bir alt derecesi, ana ses şeklinde uygulanır. Grupettoda yer alan notaların süre değerleri, süslenen ana sesin nota değerine eşittir.

Grupetto, günümüzde de iki nota arasında görülür. Uygulanışı barok dönemde olduğu gibi önce ana ses duyurulur sonra süslemeye geçilir. Ayrıca, eserin temposu ve eseri çalan kişinin isteği sembolün çalınış şeklini belirleyebilmektedir. Gösterimleri aşağıdaki gibidir.

Şekil 28. Günümüzde Grupetto Gösterimi

Grup notaları bazen ana sesin altındaki notadan başlayarak çalınabilirler. Bu şekilde çalınışlar farklı sembollerle gösterilir ve “çevrilmiş grup notaları” olarak adlandırılırlar.

Şekil 29. Çevrilmiş Grup Notalarının Gösterimi

Grupettoda alt ya da üst notanın pesleştirilmesi ya da tizleştirilmesi durumunda, gerekli değiştirici işaret (diyez, bemol ya da naturel) sembolün altına veya üstüne konur.

Yazılışı	Çalınışı
	
	
	

şekil 30. Değiştirici İşaret Alan Grupetto Gösterimi

Tril

“Trilli çalma; ana sesle bir üst sesin belli bir hızda, eşit süre ve sıklıkla tekrarlanan çok sayıdaki çarpmaıyla oluşan bir süslemedir” (Eke, 2010: 97). Kemanda tril çalımında parmak birçok defa tuşeye seri bir şekilde dışürölüp kaldırılır. Ana ses üzerine konulan ‘tr’ sembolüyle gösterilirler.

Yazılışı	Çalınışı
	
	

şekil 31. Günümüzde Tril Gösterimi

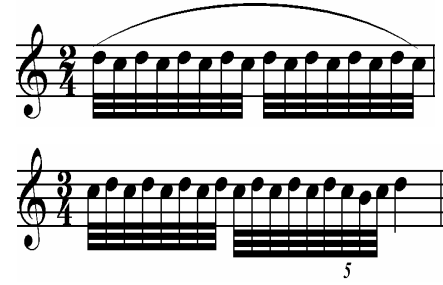
“Trilli notadan önce aynı nota varsa, trile üst komşudan; trilli nota değeri uzun veya tonun önemli notalarından ise trile ana notadan başlanmalıdır” (Fenmen, 1947:61).

Trillere bazen çarpmalar ve geçiş notaları eklenerek, daha süslü ve akıcı hale getirilebilirler.

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 32. Çarpma ve Geçiş Notaları Eklenen Tril Gösterimi

Tril kullanımında, yapılacak olan süslemede yan ses değiştirici işaret (diyez, bemol, naturel) kullanılarak yapılacaksa, tril sembolünün üzerine yazılır.

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 33. Değiştirici İşaret Alan Tril Gösterimi

Vuruş Sonrası Süsleme Notaları

Süslenen sestem sonra gelirler ve onun süresi içinde çalınırlar. Genellikle çarpmayla karıştırılırlar. Ancak çarpmada süsleyen notanın vuruştan önce gelmesine karşın, vuruş sonrası süsleme notaları vuruştan sonra (zayıf zamanda) gelirler.

Çarpmada da olduğu gibi bir ya da birkaç notadan oluşabilirler. Küçük notalar şeklinde ve süslenen sese bağlı yazılırlar.

Yazılışı

Çalınışı

Şekil 34. Vuruş Sonrası Süsleme Notalarının Gösterimi

2.5. İlgili Araştırmalar

Pirgon (2010) “Süslemelerin Batı Müziğindeki Gelişim Süreci” adlı makalesinde, süslemelerin yüzyıllar içerisinde geçirdiği gelişim ve değişim sürecini, nedenleri ve etki unsurlarıyla beraber incelemiş, bu süreç içerisinde meydana gelen belirsizlik ve çatışmaları ayrıntılı olarak irdelenmiştir. Ayrıca, süslemelerin geçmişteki çalış biçimlerinin bilinmesinin, o dönemi tanımak açısından önemli olacağı düşüncesiyle, geçmişten günümüze en çok tercih edilen icra biçimlerini ön plana çıkartarak, eğitimciler ve öğrencilerin kafasında meydana gelebilecek muhtemel sorulara cevap verebilmeyi amaçlamıştır. Süslemelerin doğru şekillerde uygulanması için, bestecilerin kullandığı süsleme tablolarının incelenmesi, profesyonel edisyonlar seçilmesi ve seslendirilecek eserlerin dinlenmesi gerektiği şeklinde önerilerde bulunmuştur.

Acun (2010) “Keman Etüt ve Eserlerindeki Süslemelerin İncelenmesi ve Çalışma Yöntemleri” adlı yüksek lisans tezinde “Kreutzer 42 Etudes” kitabından raslantısal olarak seçilmiş 16, 19, 28 numaralı ve “Fiorillo 36 Etuden” kitabından raslantısal olarak seçilmiş 6 ve 7 numaralı etütlerini, Giuseppe Tartini Şeytan Trili Sonatı, Ludwig van Beethoven Fa Majör Romance, Pablo de Sarasate Zigeunerweisen, Wolfgang Amadeus Mozart Sol Majör Keman Konçertosu ve Viotti La Minör Keman Konçertosunu kullanılan süslemeler açısından incelemiş, etütlerin; çarpma, tril, basamak notası çalıştırmaya yönelik olduğu, Giuseppe Tartini Şeytan Trili Sonatında; tril, basamak notası, çarpma, Ludwig van Beethoven Fa Majör Romance’ ta; grupetto, tril, basamak notası ve çarpma, Pablo de Sarasate Zigeunerweisen eserinde; tril, grupetto, basamak notası, çarpma ve mordan, Wolfgang Amadeus Mozart Sol Majör Keman konçertosunda; basamak notası ve tril, Viotti La Minör Keman Konçertosunda ise mordan dışında bütün süslemelerin kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda etüt ve eserlerin öğrencilere öğretimi konusunda çalışma yöntemleri sunmaya çalışmıştır.

Petenkaya (2006) “Piyano Öğrencilerinin Barok Dönem Süslemelerine İlişkin Bilgi ve Performans Düzeylerinin Saptanması” adlı yüksek lisans tezinde, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Lisans 3 ve 4 piyano öğrencilerinin, Barok Dönem eserlerine ilişkin öğrencilerin bilgi ve performans düzeylerini saptamayı ve bulgulara yönelik öneriler getirmeyi, süslemelerin başlangıcından günümüze değin gelişimini incelemeyi, en çok tercih edilen çalınış biçimlerini ön plana çıkarmayı amaçlamıştır. Elde edilen veriler

doğrultusunda piyano öğrencilerinin, Barok Dönem süsleme terim ve işaretlerinin açılımları ve piyanoda uygulayabilmeleri açısından yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıkları için uygulamada bazı sorunlar yaşadıkları sonucuna varmış ve önerilerde bulunmuştur.

Güler (2006) “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Derslerinde Okutulmakta Olan Solfej Kitaplarının Kullanılan Süsleme Nota ve Sembolleri Bakımından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, “Lavignac Solfege 1A”, “Lavignac Solfege 1B”, “Lavignac Solfege 2A”, “Lavignac Solfege 2B” ve “Lavignac Solfege 2C” adlı solfej kitaplarında kullanılan süsleme nota ve sembolleri incelemiş ve en çok kullanılan süsleme notasının basamak notası, en çok kullanılan süsleme sembolünün de tril olduğunu, süslemeleri bünyesinde en az bulduran solfej kitabının “Lavignac Solfege 1B” ve en çok bulduran solfej kitabının da “Lavignac Solfege 2A” olduğunu tespit etmiştir. Süslemelerin mümkün olduğunca ortak bir ifade şekline ulaşmasını amaçlamıştır.

Özçelik (2002) “Batı Müziği Yazısında Süslemeler” adlı makalesinde, Barok Dönemden günümüze gelene kadar süslemelerin kullanımlarını, değişim ve gelişimlerini ele almıştır. Günümüz müzik yazısında kullanılan süslemelerin geleneksel tarzları hakkında bilgi sahibi olmanın da eserin sağlıklı bir şekilde icra edilmesi için önemli olduğu sonucuna varmıştır.

Wollitz (1966) “An Introduction to Baroque Ornamentation” adlı makalesinde, Barok Dönemde kullanılan süslemelerin özelliklerini ve uygulanış şekillerini ele almıştır. Süslemeler seslendirilirken ana melodi duyurulduktan sonra süslemeye geçilmesi gerektiğini, süslemelerin melodik hareketliliği arttırdığı ve ifade gücünü yükselttiğini belirtmiş, süslemelerin, müziğin yapısında bulunduğundan, canlı ve anlamlı bir performansa ölçülemez derecede katkıda bulunduğu sonucuna ulaşmıştır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma literatür tarama, anket ve bilgi testi yöntemlerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Genel tarama ve İlişkisel tarama modelleri kullanılmıştır.

Araştırmada, GSSL keman eğitiminde kullanılan süslemeler incelenmiş, elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan anket ve bilgi testi, 11. ve 12. sınıf keman öğrencilerine uygulanmıştır. Öğrencilerin süslemelerle ilgili bilgi ve beceri düzeylerinin tespiti yapılmış, yaşanan sıkıntılar belirlenmiştir. Ayrıca, keman öğrencilerinin demografik özellikleri, bilgi ve beceri düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

“Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2011: 79).

“İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Bu tür bir düzenlemede, aralarında ilişki aranacak değişkenler, tekil taramada olduğu gibi, ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme, ölçme), ilişkisel bir çözümlenmeye olanak verecek şekilde yapılmalıdır” (Karasar, 2011:81).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; GSSL' de öğrenim gören keman öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise; 2011-2012 eğitim-öğretim yılında 11. ve 12. sınıflara devam edip, öğrenim gören 168 keman öğrencisi oluşturmaktadır.

Örneklem belirlenirken, örnekleme alınan GSSL' nin farklı coğrafi bölgelerden, mezun vermiş ve keman ders kitaplarını kullanılıyor olmaları dikkate alınmıştır. Bu koşullar göz önünde bulundurularak, rastlamsal şekilde örnekleme alınan GSSL'ler şunlardır;

1. Çankaya GSSL (ANKARA)
2. Kadriye-Kemal Güler GSSL (BALIKESİR)
3. Avni Akyol GSSL (İSTANBUL)
4. Işılay Saygın GSSL (İZMİR)
5. Muğla GSSL (MUĞLA)
6. İlkadım GSSL (SAMSUN)
7. Abdulkadir Eriş GSSL (MALATYA)
8. Gaziantep Ticaret Odası GSSL (GAZİANTEP)
9. Nevit Kodallı GSSL (MERSİN)
10. Bedii Sabuncu GSSL (HATAY)
11. Diyarbakır GSSL (DİYARBAKIR)

3.3. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak literatür tarama, anket ve bilgi testi yöntemleri kullanılmıştır. Keman ders kitaplarından elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan anket ve bilgi testi, 3 uzman görüşünün alınmasıyla düzenlenmiş, son şekli verildikten sonra seçilen örneklem grubundaki 11. ve 12. sınıf keman öğrencilerine uygulanmıştır.

Ankette, kişisel bilgilerle ilgili 6, süslemelerle ilgili öğrencilerin yeterlilik düzeylerinin belirlenmesine ilişkin 19 kapalı uçlu, 1 açık uçlu soru; bilgi testinde ise, süslemelerin açıklarıyla ilgili 10 bilgi sorusu olmak üzere toplam 36 soru vardır.

3.4. Verilerin Analizi

GSSL keman ders kitaplarında kullanılan süslemelere ilişkin hazırlanan anket ve bilgi testi 11. ve 12. sınıf keman öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma), hipotez testleri olarak da Parametrik testlerden T-Testi, One-Way Anova testi kullanılmıştır ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında 0,05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinden ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 1. Örneklem Grubunun Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Kız	136	81,0
Erkek	32	19,0
Toplam	168	100,0

Örneklem grubunun cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 136'sı (% 81,0) kız, 32'si (% 19,0) erkektir. Bu durum müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim görmekte olan kız öğrencilerin daha fazla olduğunu düşündürmektedir. Sağer ve Kılıç'ın (2011) "Müzik Sanatında Kadın Müzik Eğitimcileri" adlı çalışmasında, üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören kız müzik öğretmeni adayların, erkek adaylardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim bu bulgu, araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Tablo 2. Örneklem Grubunun Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
12.sınıf	85	50,6
11.sınıf	83	49,4
Toplam	168	100,0

Örneklem grubunun öğrenim gördükleri sınıfa göre dağılımı Tablo 2'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 85'i (% 50,6) 12.sınıf, 83'ü (% 49,4) 11.sınıfta öğrenim görmektedir. Bu durum, örneklem grubundaki keman öğrencilerinin sınıflara göre dağılımlarının birbirine oldukça yakın olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Örneklem Grubunun Bireysel Çalgı Olarak Kemana Seçme Nedenlerine Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Öğrencinin kendi isteği	112	66,7
Öğretmenin yönlendirmesi	40	23,8
Ailenin isteği	9	5,4
Bilinçsiz olarak seçme	7	4,2
Toplam	168	100,0

Örneklem grubunun bireysel çalgı olarak kemana seçme nedenlerine göre dağılımı Tablo 3'de incelenmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin, 112'sinin (% 66,7) kendi isteği ile, 40'ının (% 23,8) öğretmenin yönlendirmesi ile, 9'unun (% 5,4) ailesinin isteği ile, 7'sinin (% 4,2) bilinçsiz olarak keman çalgısını bireysel çalgı olarak seçtiği görülmektedir. Bu durum, GSSL'nde çalgı seçimi yaptırılırken, öğrencilerin kendi isteklerinin göz önünde bulundurulduğunu düşündürmektedir. Uluç' un (2006), "Güzel Sanatlar Liselerinde Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerin keman branşını seçmede kendi isteklerinin belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Tablo 4. Örneklem Grubunun Keman Çalma Sürelerine Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
2-4 yıl	138	82,1
5 yıl ve üzeri	22	13,1
0-2 yıl	8	4,8
Toplam	168	100,0

Örneklem grubunun keman çalma sürelerine göre dağılımı Tablo 4'de incelenmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin, 138'inin (% 82,1) 2-4 yıl, 22'sinin (% 13,1) 5 yıl ve üzeri, 8'inin (% 4,8) 0-2 yıl süre ile keman çaldığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin büyük çoğunluğunun keman eğitimine GSSL'nde başladığını düşündürmektedir.

Tablo 5. Örneklem Grubunun Gün İçerisindeki Ortalama Keman Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Bir saat	69	41,1
Bir saat üzeri	54	32,1
Bir saatten az	45	26,8
Toplam	168	100,0

Örneklem grubunun gün içerisindeki ortalama keman çalışma sürelerine göre dağılımı Tablo 5'de incelenmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 69'unun (% 41,1) gün içerisinde ortalama bir saat, 54'ünün (% 32,1) gün içerisinde ortalama bir saat üzeri, 45'inin (% 26,8) gün içerisinde ortalama bir saatten az süre keman çalıştığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin gün içerisinde keman çalışma sürelerinin yeterli olmadığını düşündürmektedir.

Tablo 6. Örneklem Grubunun Süslemelerle Karşılaştığı Keman Çalma Düzeylerine Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
2. ve 3. pozisyon çalışmalarında	73	43,5
1. pozisyon çalışmalarında	68	40,5
Kemanda temel davranışları kazandıktan sonra	27	16,1
Toplam	168	100,0

Örneklem grubunun süslemelerle karşılaştığı keman çalma düzeylerine göre dağılımı Tablo 6'da incelenmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin, 73'ünün (% 43,5) 2. ve 3. pozisyon çalışmalarında, 68'inin (% 40,5) 1.

pozisyon çalışmalarında, 27'sinin (% 16,1) kemanda temel davranışları kazandıktan sonra süslemelerle karşılaştıkları görülmektedir. Bu durum, GSSL keman eğitimcilerinin büyük çoğunluğunun, süslemelerin öğretimine keman ders kitaplarında izlenen öğretim programı doğrultusunda başladığını düşündürmektedir.

Tablo 7 Örneklem Grubunun Süslemeleri Öğrendiği Derslerin Dağılımı

Süslemelerin Öğrenildiği Dersler	Öğrencilerin Sayısı
Keman	142
Piyano	58
İşitme	58

Örneklem grubunun süslemeleri öğrendiği dersler Tablo 7'de görülmektedir. Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin, 142'si süslemeleri keman derslerinde, 58'i de piyano ve işitme derslerinde de öğrendiğini belirtmiştir. 26 keman öğrencisi ders isimlerini yazmamıştır. Bu durum, GSSL müzik eğitiminde, süslemeler konusunun öğretimine yeterince önem verilmediğini düşündürmektedir.

4.2. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımları ile İlgili Sorulara Verdiği Cevapların Dağılımı

Tablo 8. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarına Verdiği Cevapların Dağılımı

Tablolar	Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)
Tril sembolünün açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	83	49,4
	Doğru	85	50,6
Üst mordan işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	110	65,5
	Doğru	58	34,5
Alt mordan işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	115	68,5
	Doğru	53	31,5
Uzun çarpma işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	104	61,9
	Doğru	64	38,1
Kısa çarpma işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	98	58,3
	Doğru	70	41,7
Grupetto işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	159	94,6
	Doğru	9	5,4
Vuruş sonrası süsleme notalarının açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	114	67,9
	Doğru	54	32,1
Süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden diyezli alt mordan işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	129	76,8
	Doğru	39	23,2

Süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden naturelli tril işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	134	79,8
	Doğru	34	20,2
Süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden diyezli grupetto işaretinin açılımına ilişkin cevapların dağılımı	Yanlış	151	89,9
	Doğru	17	10,1

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 83'ünün (% 49,4) tril sembolünün açılımını yanlış bildiği, 85'inin (% 50,6) tril sembolünün açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 110'unun (% 65,5) üst mordan işaretinin açılımını yanlış bildiği, 58'inin (% 34,5) üst mordan işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 115'inin (% 68,5) alt mordan işaretinin açılımını yanlış bildiği, 53'ünün (% 31,5) alt mordan işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 104'ünün (% 61,9) uzun çarpma işaretinin açılımını yanlış bildiği, 64'ünün (% 38,1) uzun çarpma işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 98'inin (% 58,3) kısa çarpma işaretinin açılımını yanlış bildiği, 70'inin (% 41,7) kısa çarpma işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 159'unun (% 94,6) grupetto işaretinin açılımını yanlış bildiği, 9'unun (% 5,4) grupetto işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 114'ünün (% 67,9) vuruş sonrası süsleme notalarının açılımını yanlış bildiği, 54'ünün (% 32,1) vuruş sonrası süsleme notalarının açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 129'unun (% 76,8) süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden diyezli alt mordan

işaretinin açılımını yanlış bildiği, 39'unun (% 23,2) diyezli alt mordan işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 134'ünün (% 79,8) süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden naturelli tril işaretinin açılımını yanlış bildiği, 34'ünün (% 20,2) naturelli tril işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 151'inin (% 89,9) süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden diyezli grupetto işaretinin açılımını yanlış bildiği, 17'sinin (% 10,1) diyezli grupetto işaretinin açılımını doğru bildiği görülmektedir.

Sonuç olarak; açılımı en çok bilinen süsleme tril, açılımı en az bilinen süsleme ise grupetto olmuştur. Ancak öğrenciler, süslemelerin açılımını büyük ölçüde bilmemektedir. Bu durum, keman öğrencilerinin süslemelere yeterli dikkat ve önemi vermedikleri ya da bu konuyu tam olarak kavrayamamış olduklarını düşündürmektedir.

4.3.Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı Ortalaması

Tablo 9. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı Ortalaması

	N	Ort.	S.s	Min.	Max.
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	168	28,750	27,143	0,000	90,000

Araştırmaya katılan GSSL öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalaması $28,750 \pm 27,143$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin süslemelerin açılımına ilişkin bilgi düzeylerinin çok düşük olduğu görülmektedir.

4.4.Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Keman Derslerinde Kullanılan Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerini Değerlendirme Sorularına Verdikleri Cevapların Ortalaması

Tablo 10. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Keman Derslerinde Kullanılan Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerini Değerlendirme Sorularına Verdikleri Cevapların Ortalaması

	N	Ort.	S.s	Min.	Max.
Süsleme sembol ve işaretlerinin tarihçesi hakkında sahip olunan bilgi düzeyi	168	2,500	1,044	1,000	5,000
Müzik dinlerken, eserlerdeki süslemeleri ayırt edebilme düzeyi	168	4,006	0,851	1,000	5,000
Keman etüt ve eserlerindeki süsleme işaretlerini tanıma düzeyi	168	3,673	0,925	1,000	5,000
Süslemeleri seslendirirken işaretlerin nasıl çalınacağını (açılımlarını) bilme düzeyi	168	3,548	0,927	1,000	5,000
Süsleme sembol ve işaretlerinin sürelerini doğru ritimle seslendirebilme düzeyi	168	3,506	0,916	1,000	5,000
Süslemeleri çalarken ajilite (çalma hızı) problemi yaşama düzeyi	168	3,381	1,008	1,000	5,000
Süslemeleri seslendirirken sol ellerinde kasılmalar olma düzeyi	168	3,369	1,114	1,000	5,000
Süslemeleri seslendirirken sağ ve sol el eşgüdüm (uyum) sorunuyla karşılaşma düzeyi	168	3,708	1,091	1,000	5,000
Süslemeleri çalarken parmak numarası sorunu yaşama düzeyi	168	3,869	1,059	1,000	5,000
Süslemeleri özellikle eserler üzerinde seslendirmenin, müzikal gelişimi olumlu yönde etkilediği görüşüne katılma düzeyi	168	4,405	0,911	1,000	5,000
Keman etüt ve eserlerinde süsleme sembol ve işaretleriyle karşılaşmanın yarattığı korku düzeyi	168	3,827	1,158	1,000	5,000
Süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretleri (diyez, bemol, naturel) seslendirebilme düzeyi	168	3,988	1,067	1,000	5,000
tril işaretini seslendirebilme düzeyi	168	3,738	1,074	1,000	5,000
Üst mordan işaretini seslendirebilme düzeyi	168	3,155	1,384	1,000	5,000
Alt mordan işaretini seslendirebilme düzeyi	168	3,006	1,462	1,000	5,000
Grupetto'yu seslendirebilme düzeyi	168	2,833	1,438	1,000	5,000
Uzun çarpma işaretini seslendirebilme düzeyi	168	3,982	1,080	1,000	5,000
Kısa çarpma işaretini seslendirebilme düzeyi	168	4,036	1,066	1,000	5,000
Vuruş sonrası süsleme notalarını seslendirebilme düzeyi	168	3,911	1,093	1,000	5,000

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin, keman derslerinde kullanılan süslemelerle ilgili sorulara verdikleri cevapların ortalaması incelendiğinde; süsleme sembol ve işaretlerinin tarihçesi hakkında sahip oldukları bilgi düzeyi ortalaması 2,500 ± 1,044; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin süslemelerin tarihçesi hakkında çok az bilgiye sahip oldukları görülmektedir. Süslemeler seslendirilirken, eserin dönem özelliklerinin ve bestecisinin de bilinmesi, eserin yorumu açısından önem taşımaktadır. “Keman eserlerini doğru tutarlı ve etkili seslendirip yorumlayabilmek için

kendi özelliklerinin yanı sıra ait oldukları dönemine ilişkin özelliklerini de bilmek gerekir” (Uçan, 2004: 91).

Keman öğrencilerinin, müzik dinlerken eserlerdeki süslemeleri ayırt edebilme düzeylerinin ortalaması $4,006 \pm 0,851$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin bir müzik eserini dinlerken süslemeleri büyük ölçüde ayırt edebildikleri görülmektedir. Eser içinde süslemeleri ayırt edebilme, süslemenin açılımı bilinmese dahi kulak dolgunluğu yaratacağından, eserlerin seslendirilmesini kolaylaştıracağını düşündürmektedir.

Keman öğrencilerinin, keman etüt ve eserlerindeki süsleme işaretlerini tanıma düzeylerinin ortalaması $3,673 \pm 0,925$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin süslemeleri büyük ölçüde tanıdıkları görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken işaretlerin nasıl çalınacağını (açılımlarını) bilme düzeylerinin ortalaması $3,548 \pm 0,927$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrenciler süslemelerin açılımını büyük ölçüde bilmektedirler. Ancak; bilgi sorularındaki süslemelerin açılımlarını çok az düzeyde yanıtlayabilmişlerdir. Seslendirilen eserlerdeki süslemelerin öğretmenler tarafından örneklenmesi ya da eserlerin seslendirilmiş halinin dinlenmesi, öğrencilerin kendi bilgilerinin farkında olmamalarına ve tamamen ezber yoluyla öğrenmelerine yol açabileceğini düşündürmektedir.

Keman öğrencilerinin, süsleme sembol ve işaretlerinin sürelerini doğru ritimle seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,506 \pm 0,916$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin süslemeleri büyük ölçüde doğru ritimle seslendirebildikleri görülmektedir. Bir eserdeki süslemeleri seslendirirken verilecek yorum kadar, aynı ritimde kalabilmek ve eserin bütünlüğünü bozmamak da önemlidir.

Keman öğrencilerinin, süslemeleri çalarken ajilite (çalma hızı) problemi yaşama düzeylerinin ortalaması $3,381 \pm 1,008$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin kısmen ajilite problemi yaşadığı görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken sol ellerinde kasılmalar olma düzeylerinin ortalaması $3,369 \pm 1,114$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin kısmen sol elinde kasılmalar olduğu görülmektedir. Süslemeler sol el

çabukluğu gerektirdiğinden, öğrencilerin ajilite problemiyle karşılaştıkları oranda sol el kasılmalarını da yaşadığı düşünülmektedir.

Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken sağ ve sol el eşgüdüm (uyum) sorunuyla karşılaşma düzeylerinin ortalaması $3,708 \pm 1,091$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin sağ ve sol el uyum sorunuyla çok az düzeyde karşılaştıkları görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, süslemeleri çalarken parmak numarası sorunu yaşama düzeylerinin ortalaması $3,869 \pm 1,059$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin parmak numarası sorununu çok az düzeyde yaşadıkları görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, süslemeleri özellikle eserler üzerinde seslendirmenin, müzikal gelişimi olumlu yönde etkilediği görüşüne katılma düzeyinin ortalaması $4,405 \pm 0,911$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin süslemelerin müzikal gelişimi olumlu yönde etkilediği görüşüne tamamen katıldığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin, eserleri yorumlamada süslemelerin öneminin farkında olduklarını düşündürmektedir.

Keman öğrencilerinin, keman etüt ve eserlerinde süsleme sembol ve işaretleriyle karşılaşmanın yarattığı korku düzeylerinin ortalaması $3,827 \pm 1,158$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin süslemelerden çok az düzeyde korktukları görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin süslemelerle karşılaştıklarında bu süslemeleri çalabilecekleri düşüncesinde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Keman öğrencilerinin, süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretleri (diyez, bemol, naturel) seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,988 \pm 1,067$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin süslemelere eklenen değiştirici işaretleri büyük ölçüde seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin 'tr' sembolü ile gösterilen tril işaretini seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,738 \pm 1,074$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin büyük ölçüde trili seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, üst mordan işaretini seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,155 \pm 1,384$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin üst mordanı kısmen seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, alt mordan işaretini seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,006 \pm 1,462$; olarak bulunmuştur. Saptana sonuca göre; öğrencilerin alt mordanı kısmen seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, grupetto'yu seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $2,833 \pm 1,438$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin grupettoyu kısmen seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, uzun çarpma işaretini seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,982 \pm 1,080$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin uzun çarpmayı büyük ölçüde seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, kısa çarpma işaretini seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $4,036 \pm 1,066$; olarak bulunmuştur. Saptanan sonuca göre; öğrencilerin kısa çarpmayı büyük ölçüde seslendirebildikleri görülmektedir.

Keman öğrencilerinin, vuruş sonrası süsleme notalarını seslendirebilme düzeylerinin ortalaması $3,911 \pm 1,093$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin vuruş sonrası süsleme notalarını büyük ölçüde seslendirebildikleri görülmektedir.

Bu durum, keman öğrencilerinin süslemeleri tamamen seslendirememesiyle birlikte, bazı süslemeleri seslendirmede büyük ölçüde zorlanmadıkları, bazılarını ise seslendirmede sorunlarla karşılaştıklarını düşündürmektedir.

4.5.Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Ortalaması

Tablo 11. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Ortalaması

	N	Ort.	S.s	Min.	Max.
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri	168	3,602	0,630	1,895	4,947

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerini ortalaması incelendiğinde, süslemelerle ilgili yeterliliklerinin ortalaması $3,602 \pm 0,630$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin değerlendirilmesi sonucunda; süslemeleri büyük ölçüde başarabildikleri

görülmektedir. Bu bulgu, keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarına büyük ölçüde yanıt verememelerine karşın (tablo 8), çalınan eserlerin öğretmenler tarafından örneklenmesi ya da kayıtlarının dinletilmesiyle etüt veya eserlerdeki süslemeleri ezbere seslendirdiklerini düşündürmektedir.

4.6. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşması

Tablo 12. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	T	P
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	Kız	136	3,627	0,620	1,053	0,294
	Erkek	32	3,497	0,667		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($t=1,053$; $p=0,294>0,05$). Bu durum, öğrencilerin süslemelerle ilgili edinilen bilgilerinin, cinsiyetle bir ilişkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	T	P
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	12.sınıf	85	3,720	0,618	-2,497	0,014
	11.sınıf	83	3,481	0,622		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2,50$; $p=0,014<0,05$). Ortalamalar arasındaki farka göre; 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, 11. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinden yüksektir. Bu durum, beklenen bir sonuç olmakla birlikte, keman öğrencilerinin çalgı eğitimindeki sürelerinin ve deneyimlerinin artmasıyla, bilgi ve beceri düzeylerinin de arttığını göstermektedir.

Tablo 14. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Bireysel Çalgı Olarak Kemanı Seçme Nedeni Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	Ailenin isteği	9	4,053	0,811	8,257	0,000
	Öğrencinin kendi isteği	112	3,701	0,593		
	Bilinçsiz olarak seçme	7	3,617	0,477		
	Öğretmenin yönlendirmesi	40	3,222	0,549		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin bireysel çalgı olarak kemanı seçme nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=8,257$; $p=0,000<0,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla yapılan tamamlayıcı post-hoc analizi sonucunda, ailesinin isteği ile bireysel çalgı olarak kemanı seçen öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, bilinçsiz olarak kemanı seçen öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinden yüksektir. Kendi isteğiyle bireysel çalgı olarak kemanı seçen öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, öğretmenin yönlendirmesi ile bireysel çalgı olarak kemanı seçen öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinden yüksektir. Kendi isteğiyle kemanı seçen öğrencilerin, yine istekli bir şekilde çalgılarını çalmaları ve süslemelere de gereken özen ve dikkati göstermeleri beklenen bir durumdur.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Keman Çalma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	5 yıl ve üzeri	22	4,074	0,584	7,699	0,001
	2-4 yıl	138	3,533	0,598		
	0-2 yıl	8	3,500	0,790		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin keman çalma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=7,699$; $p=0,001<0,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla yapılan tamamlayıcı post-hoc analizi sonucunda, 2-4 yıl arası keman çalan öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, 5 yıl ve üzeri süre keman çalan öğrencilerin

süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinden düşüktür. Bu durum; keman eğitiminde geçirilen sürenin artması, edinilecek bilgi, birikim ve deneyimlerin artmasına yol açacağından, 5 yıl ve üzeri keman çalmakta olan öğrencilerin daha başarılı olduklarını göstermektedir.

Tablo 16. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Süslemelerle Karşılaştığı Keman Çalma Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	1. pozisyon çalışmalarında	68	3,722	0,610	2,445	0,090
	Kemanda temel davranışları kazandıktan sonra	27	3,604	0,645		
	2. ve 3. pozisyon çalışmalarında	73	3,490	0,629		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin süslemelerle karşılaştığı keman çalma düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($F=2,445$; $p=0,090>0,05$). Öğrencilerin keman çalma düzeyleri ile süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin keman çalma seviyesinin, süslemeleri seslendirmedeki yeterlilik düzeyleri açısından önemli bir faktör olmadığını düşündürmektedir.

Tablo 17. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Gün İçerisindeki Ortalama Keman Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	Bir saat üzeri	54	3,901	0,636	10,572	0,000
	Bir saat	69	3,510	0,542		
	Bir saatten az	45	3,385	0,626		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin gün içerisindeki ortalama keman çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=10,572$; $p=0,000<0,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla

yapılan tamamlayıcı post-hoc analizi sonucunda, günde ortalama olarak bir saatten az keman çalışan öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, günde ortalama bir saatten fazla keman çalışan öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinden düşüktür. Günde ortalama bir saat keman çalışan öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, günde ortalama olarak bir saatten fazla keman çalışan öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinden düşüktür. Gün içerisinde bir saatten fazla keman çalışan öğrencilerin, süslemeler ile ilgili yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin gün içerisindeki çalgı çalışma süreleri arttıkça, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin de arttığını düşündürmektedir.

4.7.Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşması

Tablo 18. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	T	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	Erkek	32	30,625	28,277	-0,433	0,665
	Kız	136	28,309	26,958		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($t=-0,433$; $p=0,665>0,05$). Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanları ile cinsiyet farklılıkları arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 19. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	t	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	12.sınıf	85	32,000	24,919	-1,575	0,117
	11.sınıf	83	25,422	29,021		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark

istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($t=-1,575$; $p=0,117>0,05$). Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanları ve eğitim görmekte oldukları sınıf seviyesi arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 20. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Kemanı Seçme Nedeni Değişkenine Göre Farklaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	Ailenin isteği	9	35,556	27,437	0,902	0,441
	Öğrencinin kendi isteği	112	30,268	27,655		
	Bilinçsiz olarak seçme	7	28,571	24,785		
	Öğretmenin yönlendirmesi	40	23,000	26,037		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarının, kemanı seçme nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($F=0,902$; $p=0,441>0,05$). Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanları ile kemanı bireysel çalgı olarak seçme nedenleri arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 21. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Keman Çalma Süresi Değişkenine Göre Farklaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	5 yıl ve üzeri	22	40,455	26,091	2,502	0,085
	0-2 yıl	8	31,250	25,877		
	2-4 yıl	138	26,739	27,076		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarının keman çalma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($F=2,502$; $p=0,085>0,05$). Öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanları ile keman çalma süresi arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 22. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Süslemelerle Karşılaştığı Keman Çalma Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	2. ve 3. pozisyon çalışmalarında	73	30,411	25,628	0,333	0,717
	1. pozisyon çalışmalarında	68	28,235	29,822		
	Kemanda temel davranışları kazandıktan sonra	27	25,556	24,547		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarının, süslemelerle karşılaştığı keman çalma düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,333$; $p=0,717>0,05$). Öğrencilerin süslemelerin açılımları ile ilgili bilgi puanları ile keman çalma düzeyleri arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 23. Araştırmaya Katılan GSSL Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanlarının Gün İçerisindeki Ortalama Keman Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farklılaşması

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	Bir saatten az	45	38,667	25,902	4,269	0,016
	Bir saat	69	25,362	28,106		
	Bir saat üzeri	54	24,815	25,234		

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarının gün içerisindeki ortalama keman çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=4,269$; $p=0,016<0,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla yapılan tamamlayıcı post-hoc analizi sonucunda, günde ortalama bir saatten az keman çalışan öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanları, günde ortalama bir saat keman çalışan öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarından yüksektir. Günde ortalama bir saatten az keman çalışan öğrencilerin süslemelerin açılımları ile ilgili bilgi puanları, günde ortalama bir saatten fazla keman çalışan öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanlarından yüksektir. Günde bir saatten az keman çalışan öğrencilerin, süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi

puanlarının yüksek olduğu gör÷lmektedir. Bu durum, gün içerisinde bir saatten az keman çalışan öğrencilerin çalgılarıyla daha az zaman geçirmelerine rağmen, daha bilinçli ve verimli çalıştıklarını düşündürmektedir.

4.8.Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı İle Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeyi Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Tablo 24. Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı İle Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeyi Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Boyutlar	Boyut	N	R	P
Süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı	Süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi	168	0,309	0,000

Keman öğrencilerinin, süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ile süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %30,9 düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=0,309$; $p=0,000<0,05$). Buna göre; öğrencilerin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı arttıkça süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyi de artmaktadır. Bu durum, keman öğrencilerinin, süslemelerle ilgili kendi bilgi ve beceri düzeylerinin farkında olduklarını düşündürmektedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar:

Araştırma sonunda elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Yapılan ankette;

- Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin 136'sı (% 81,0) kız, 32'si (% 19,0) erkektir.

- Keman öğrencilerinin 85'i (% 50,6) 12.sınıfta, 83'ü (% 49,4) 11.sınıfta, öğrenim görmektedir.

- Keman öğrencilerinin 112'sinin (% 66,7) kendi isteği ile, 40'ının (% 23,8) öğretmeninin yönlendirmesi ile, 9'unun (% 5,4) ailesinin isteği ile, 7'sinin (% 4,2) bilinçsiz olarak keman çalgısını bireysel çalgı olarak seçtiği görülmektedir.

- Keman öğrencilerinin 138'i (% 82,1) 2-4 yıl , 22'si (% 13,1) 5 yıl ve üzeri, 8'i (% 4,8) 0-2 yıl süre ile keman çalmaktadır.

- Keman öğrencilerinin 73'ününün (% 43,5) 2. ve 3. pozisyon çalışmalarında, 68'inin (% 40,5) 1. pozisyon çalışmalarında, 27'sinin (% 16,1) kemanda temel davranışları kazandıktan sonra süslemelerle karşılaştığı görülmektedir.

- Keman öğrencilerinin 69'u (% 41,1) gün içerisinde ortalama bir saat, 54'ü (% 32,1) gün içerisinde ortalama bir saat üzeri, 45'i (% 26,8) gün içerisinde ortalama bir saatten az süre ile keman çalışmaktadır.

- 142 keman öğrencisinin, süsleme sembol ve işaretlerini keman dersinde, 58 öğrencinin de piyano ve müziksel işitme okuma yazma derslerinde de öğrendiği sonucu ortaya çıkmıştır.

• **Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımları ile İlgili Bilgi Düzeylerine İlişkin Sonuçlar**

- Keman öğrencilerinin; 83'ünün (% 49,4) tril sembolünün açılımını yanlış bildiği, 85'inin (% 50,6) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 110'unun (% 65,5) üst mordan işaretinin açılımını yanlış bildiği, 58'inin (% 34,5) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 115'inin (% 68,5) alt mordan işaretinin açılımını yanlış bildiği, 53'ünün (% 31,5) doğru bildiği

- Keman öğrencilerinin 104'ünün (% 61,9) uzun çarpma işaretinin açılımını yanlış bildiği, 64'ünün (% 38,1) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 98'inin (% 58,3) kısa çarpma işaretinin açılımını yanlış bildiği, 70'inin (% 41,7) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 159'unun (% 94,6) grupetto işaretinin açılımını yanlış bildiği, 9'unun (% 5,4) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 114'ünün (% 67,9) vuruş sonrası süsleme notalarının açılımını yanlış bildiği, 54'ünün (% 32,1) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 129'unun (% 76,8) süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden diyezli alt mordan işaretinin açılımını yanlış bildiği, 39'unun (% 23,2) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 134'ünün (% 79,8) süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden naturelli tril işaretinin açılımını yanlış bildiği, 34'ünün (% 20,2) doğru bildiği,

- Keman öğrencilerinin 151'sinin (% 89,9) süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerden diyezli grupetto işaretinin açılımını yanlış bildiği, 17'sinin (% 10,1) doğru bildiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalaması $28,750 \pm 27,143$ olarak bulunmuş, buna göre öğrencilerin süslemelerin açılımı ile ilgili bilgi düzeylerinin çok düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

• Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeylerinin Değerlendirmesine İlişkin Sonuçlar

- Keman öğrencilerinin, süslemelerin tarihçesi hakkında $2,500 \pm 1,044$; ortalamayla çok az düzeyde bilgi sahibi oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, müzik dinlerken eser içindeki süslemeleri $4,006 \pm 0,851$; ortalama ile büyük ölçüde ayırt edebildiği sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, keman etüt ve eserlerindeki süsleme işaretlerini $3,673 \pm 0,925$; ortalama ile büyük ölçüde ayırt edebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken işaretlerin nasıl çalınacağını $3,548 \pm 0,927$; ortalama ile büyük ölçüde bildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süsleme sembol ve işaretlerinin sürelerini $3,506 \pm 0,916$; ortalama ile büyük ölçüde doğru ritimle seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken $3,381 \pm 1,008$ ortalama ile kısmen çalma hızı (ajilite) problemi yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken $3,369 \pm 1,114$ ortalama ile kısmen sol elde kasılma sorunuyla karşılaştıkları ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirirken $3,708 \pm 1,091$ ortalama ile sağ ve sol el uyum sorunuyla çok az düzeyde karşılaştıkları ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemeleri çalarken $3,869 \pm 1,059$ ortalama ile çok az düzeyde parmak numarası sorunu yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemeleri seslendirmenin müzikal gelişimi olumlu yönde etkilediği görüşüne $4,405 \pm 0,911$ ortalama ile tamamen katıldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, keman etüt ve eserlerinde karşılaştıkları süslemelerden $3,827 \pm 1,158$ ortalama ile çok az düzeyde korktukları sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretleri $3,988 \pm 1,067$ ortalama ile büyük ölçüde seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, tril işaretini $3,738 \pm 1,074$ ortalama ile büyük ölçüde seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, üst mordan işaretini $3,155 \pm 1,384$ ortalama ile kısmen seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, alt mordan işaretini, $3,006 \pm 1,462$ ortalama ile kısmen seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, grupetto işaretini $2,833 \pm 1,438$ ortalama ile kısmen seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, uzun çarpma işaretini $3,982 \pm 1,080$ ortalama ile büyük ölçüde seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, kısa çarpma işaretini $4,036 \pm 1,066$ ortalama ile büyük ölçüde seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, vuruş sonrası süsleme notalarını $3,911 \pm 1,093$ ortalama ile büyük ölçüde seslendirebildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

- Araştırmaya katılan GSSL keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin değerlendirmesi sonucunda $3,602 \pm 0,630$ ortalama ile süslemelerin büyük ölçüde gerçekleştiği sonucu ortaya çıkmıştır.

- **Keman Öğrencilerinin Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeyleri ile Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki Sonuçları**

- Keman öğrencilerinin, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri sınıf değişkenine göre incelendiğinde, 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin, 11. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri bireysel çalgı olarak kemana seçme nedeni değişkenine göre incelendiğinde, ailesinin isteğiyle kemana seçen öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin, bilinçsiz olarak seçenlerden daha yüksek olduğu, kendi isteği ile kemana seçen öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin, öğretmenin yönlendirmesiyle seçenlerden daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri keman çalma süresi değişkenine göre incelendiğinde, 5 yıl ve üzeri süre ile keman çalmakta olan öğrencilerin, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin, 0-2 yıl ve 2-4 yıl süre ile keman çalmakta olan öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, süslemelerle karşılaşılan keman çalma düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri, gün içerisindeki ortalama keman çalışma süresi değişkenine göre incelendiğinde, gün içerisinde bir saatten fazla keman çalışan öğrencilerin süslemelerle ilgili yeterlilik düzeylerinin, gün içerisinde bir saat veya bir saatten az süre ile keman çalışan öğrencilerden yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- **Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Puanı Ortalamaları ile Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki Sonuçları**

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları sınıf değişkenine göre incelendiğinde, gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları kemanı seçme nedeni değişkenine göre incelendiğinde gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları keman çalma süresi değişkenine göre incelendiğinde, gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları süslemelerle karşılaşılan keman çalma düzeyi değişkenine göre incelendiğinde gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır.

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları, gün içerisindeki ortalama keman çalışma süresi değişkenine göre incelendiğinde; gün içerisinde ortalama bir saatten az keman çalışan öğrencilerin bilgi puanı ortalamalarının, gün içerisinde bir saat ve bir saatten fazla süre ile keman çalışan öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- **Keman Öğrencilerinin Süslemelerin Açılımlarıyla İlgili Bilgi Düzeyleri ve Süslemelerle İlgili Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi Sonuçları**

- Keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanı ortalamaları ile süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki pozitif yönde anlamlı bulunmuştur. Buna göre; keman öğrencilerinin süslemelerin açılımlarıyla ilgili bilgi puanları arttıkça, süslemelerle ilgili yeterlilik düzeyleri de artmaktadır.

5.2. Öneriler:

1. GSSL keman eğitiminde kullanılan ders kitapları içerisinde yer alan süslemeler, öğretmenler ve öğrenciler tarafından daha yoğun ve ayrıntılı bir şekilde işlenmelidir.
2. GSSL keman eğitimcileri tarafından süslemelerin açılımları öğrencilere daha iyi kavratılmalı, öğrencilerin ezber mantığından uzak, daha bilinçli ve doğru bir şekilde çalgı eğitimi almaları sağlanmalı, farkındalık düzeyleri arttırılmalıdır.
3. Keman derslerinde kullanılan süslemelerin uygulanış biçimleri, keman eğitimcisi tarafından örneklendirilmelidir.
4. Keman öğrencileri, Barok Dönemin tarihi, bestecileri ve eserleri hakkında daha çok bilgilendirilmeli, öğrencilerin eserleri dönem özelliklerine uygun ve doğru bir şekilde seslendirebilmeleri sağlanmalıdır.
5. Keman derslerinde kullanılan süslemeler, GSSL keman eğitimi ders kitapları dışında, bu konuları ayrıntılı olarak içeren materyaller (metotlar, süslemelerin açılımlarının yazıldığı farklı edisyonlar...) kullanılarak desteklenmelidir.
6. Süslemelerle ilgili eserlerin kayıtları keman eğitimcileri tarafından öğrencilere nota takibi yaptırarak dinletilmeli, süslemelerin çalış biçimleri gerekirse tekrarlanarak açıklanmalıdır.
7. Süslemelerin, keman dersleri dışında diğer bireysel ve toplu olarak gerçekleştirilen çalgı eğitim derslerinde (piyano, viyolonsel, orkestra...) ve teorik ağırlıklı müzik derslerinde (işitme, müziğe giriş...) de işlenerek öğrencilerin bilgileri desteklenmeli ve öğrencilerin derslerde öğrenmiş oldukları ortak bilgilerin, dersler arası aktarımı sağlanmalıdır.
8. Süslemeleri seslendirirken yaşanan ajilite (çalma hızı) ve sol ellerde kasılma gibi problemleri ortadan kaldırmak için, süslemeleri içeren etüt çalışmalarına daha çok yer verilmeli; etütler önce ağır ritimlerle çalıştırılıp, daha sonra hızlandırılmalıdır.
9. Öğrencilerin, gün içerisinde daha fazla keman çalışmaları ve bu süreleri verimli geçirmeleri sağlanmalıdır. Öğrenilen bilgiler pekiştirilmeli, yanlış öğrenmeler zamanında düzeltilmelidir.
10. Yapılan bu araştırmayı aşağıdaki araştırmaların izlenmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.
 - GSSL’ de görev yapan ve ‘keman’ derslerini yürüten müzik öğretmenleri için, keman derslerinde yer alan konuların işlevselliğinin arttırılmasına yönelik bir eğitim programı geliştirme.

- Benzer araştırmaların gözlem tekniğine yönelik yapılması.
- Benzer araştırmaların Türkiye'nin değişik bölgelerindeki GSSL' nde yapılması
- Benzer araştırmaların Türkiye'nin değişik bölgelerindeki Müzik Eğitimi Anabilim Daları ve müzik öğretmeni adaylarıyla yapılması alana katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- ACUN, Hande (2010). *Keman Etüt ve Eserlerindeki Süslemelerin İncelenmesi ve Çalışma Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BÜYÜKAKSOY, Feridun (1997). *Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler*. Ankara: Armoni Yayınevi.
- ÇALIŞIR, Feridun (1996). *Müzik Dili Sözlüğü (genişletilmiş basım)*. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.
- ÇILDEN, Şeyda (2006, 26-28 Nisan). *Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Denizli.
- EKE, Yucan (2010). *Türk ve Batı Müziği Çalgıları Keman Ders Kitabı 11. sınıf*. (1. basım). İstanbul: Devlet Kitapları.
- FAYEZ, Semra (2001). *Kuramdan Uygulamaya Başlangıç Keman Eğitimi*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- FENMEN, Mithat (1947). *Piyannistin Kitabı*. Ankara: Anka Kitapevi.
- FERİDUNOĞLU, Lale (2004). *Müziğe Giden Yol Genç Müzisyenin El Kitabı*. (3. basım). İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- GÜLER, Nur (2006). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Derslerinde Okutulmakta Olan Solfej Kitaplarının Kullanılan Süsleme Nota ve Sembolleri Bakımından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İLYASOĞLU, Evin (1999). *Zaman İçinde Müzik*. (1. basım). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

- KARASAR, Niyazi (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (22. basım) Ankara: Nobel Yayın.
- KAROLYİ, Otto (2007). *Müziğe Giriş*. (çev. Mehmet Nemutlu). Pan Yayıncılık. (Eserin orijinali 1965'te yayımlandı).
- KILIÇ, Ilgım (2003). *Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Türk ve Batı Müziği Çalgıları Dersi (keman) öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- NEUMANN, Frederick (1986). *Ornamentation in Baroque and Post-Baroque Music* (Second edition). USA: Princeton University Pres.
- NEWMAN, Anthony (1995). *Bach and The Baroque* (Third edition). New York: Pendragon Press Stuyvesant, NY.
- ÖZÇELİK, Sadık (2002). Batı Müziği Yazısında Süslemeler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 77-91.
- ÖZEN, Nuray (1994). Müzik Eğitimi Bölümünde Yapılan Keman Öğretiminde “Yay” İle Aynı Gürlükte Ses Üretmedeki Temel Davranışlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- ÖZMENTEŞ, Sabahat (Bahar, 2005). “Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi”, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=1342> adresinden 24.05.2011’de alınmıştır.
- PETENKAYA, Sinem (2006). *Piyano Öğrencilerinin Barok Dönem Süslemelerine İlişkin Bilgi ve Performans Düzeylerinin Saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- PİRGON, Yüksel (2010). Süslemelerin Batı Müziğindeki Gelişim Süreci. *E-Journal of New World Sciences Academi Fine Arts*, 5(3), 114-127.
- SAĞER Turan ve KILIÇ Ilgım (2011, 4-6 Mayıs). *Müzik Sanatında Kadın Müzik Eğitimcileri*. Kadın Sempozyumu. Malatya.
- SAĞER, Turan (2004). *Temel Müzik Teorisi*. (1. basım). İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.
- SAY, Ahmet (2000). *Müzik Tarihi*. (3. basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- SAY, Ahmet (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- SELANİK, Cavidan (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. (1. basım). Ankara: Doruk Yayıncılık.
- UÇAN, Ali (2005). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için Keman Ders Kitabı-lise hazırlık*. (1. basım). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- UÇAN, Ali (2004). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için Keman Ders Kitabı- lise 2*. (1. basım). İstanbul: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- UÇAN, Ali (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN, Ali (1980). *Çevreden Evrene Keman Eğitimi*. Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.
- ULUÇ, Çiğdem (2006). *Güzel Sanatlar Liselerinde Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yüksek lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- VARIŞ, Yakup Alper (2012, 25-27 Nisan). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Toplu Çalgı Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. 10. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Niğde.
- WATTS, Valery Lloyd and BIGLER, L.Carole (1995). *Ornamentation: A Question and Answer Manual*. USA: Alfred Music Publishing.
- WOLLİTZ, Kenneth (1966). An Introduction to Baroque Ornamentation. *American Recorder*, 7(1), 4-10.
- YAHYA KAÇAR, Gülçin (2005). Geleneksel Türk Sanat Müziği'nde Süslemeler ve Nota Dışı İcralar, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 215-228.
- <http://www.pianosociety.com/cms/index.php?section=1469> (10.07.2011)
- <http://gc-music.com/Ornament.htm> (10.07.2011)
- <http://www.music.vt.edu/musicdictionary/appendix/ornaments/ornaments.html> (15.07.2011)
- <http://www.molevalleymusic.co.uk/TheoryGradeOrnaments.htm> (20.10.2011)

EKLER

Ek 1.**Kişisel Bilgi Formu:**

Cinsiyet Kız Erkek

Sınıf 11 12

1. Bireysel çalgı olarak kemanı seçmenizin nedeni nedir?
 - Ailemin isteği
 - Kendi isteğim
 - Öğretmenimin yönlendirmesi
 - Bilinçsiz olarak seçtim
 - Diğer.....
2. Kaç yıldır keman çalmaktasınız?
 - 0-2
 - 2-4
 - 5 ve üzeri
3. Gün içerisinde ortalama kaç saat keman çalışmaktasınız?
 - Bir saatten az
 - Bir saat
 - Bir saat üzeri
4. Süslemelerle, keman çalışmanızın hangi düzeyinde karşılaştınız?
 - Kemanda temel davranışları (duruş, tutuş, yay çekme) kazandıktan sonra
 - 1. pozisyon çalışmalarında
 - 2. ve 3. pozisyon çalışmalarında

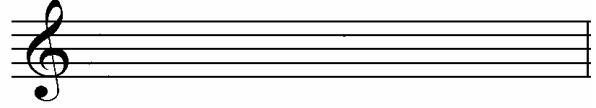
Soru No	Keman Derslerinde Kullanılan Süslemelerle İlgili Öğrencilerin Yeterlilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi	Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç
1.	Süsleme sembol ve işaretlerinin tarihçesi hakkında ne derece bilgiye sahipsiniz?					
2.	Müzik dinlerken, eserlerdeki süslemeleri ayırt edebiliyor musunuz?					
3.	Keman etüt ve eserlerindeki süsleme işaretlerini ne derece tanıyorsunuz?					
4.	Süslemeleri seslendirirken işaretlerin nasıl çalınacağını (açılımlarını) yeterince biliyor musunuz?					
5.	Süsleme sembol ve işaretlerinin sürelerini doğru ritimle seslendirebiliyor musunuz?					
6.	Süslemeleri çalarken ajilite (çalma hızı) problemi yaşıyor musunuz?					
7.	Süslemeleri seslendirirken sol elinizde kasılmalar oluyor mu?					
8.	Süslemeleri çalarken parmak numarası sorunu yaşıyor musunuz?					
9.	Süslemeleri seslendirirken sağ ve sol el eşgüdüm (uyum) sorunuyla karşılaşılıyor musunuz?					
10.	Süslemeleri özellikle eserler üzerinde seslendirmenin, müzikal gelişimi olumlu yönde etkilediği görüşüne katılıyor musunuz?					
11.	Keman etüt ve eserlerinde süsleme sembol ve işaretleriyle karşılaşmak sizi korkutur mu?					
12.	Süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretleri (diyöz, bemol, naturel) ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
13.	‘tr’ sembolü ile gösterilen tril işaretini ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
14.	♯♯ Sembolü ile gösterilen üst mordan işaretini ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
15.	♯ Sembolüyle gösterilen alt mordan işaretini ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
16.	♯ Sembolüyle gösterilen grupetto’yu ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
17.	Aşağıdaki ‘uzun çarpma’ işaretini ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
						
18.	Aşağıdaki ‘kısa çarpma’ işaretini ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
						
19.	Aşağıdaki ‘vuruş sonrası süsleme notalarını’ ne ölçüde seslendirebiliyorsunuz?					
						

20. Süsleme sembol ve işaretlerini sadece keman derslerinde mi öğrendiniz? Varsa öğrendiğiniz diğer dersleri yazınız?

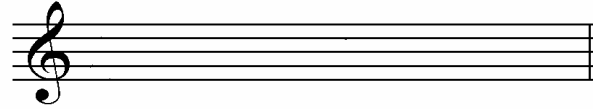
.....

Bilgi Soruları:

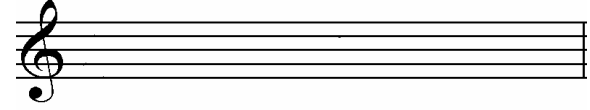
1. Aşağıdaki ölçüde bulunan tril sembolünün açılımını yanına yazınız?

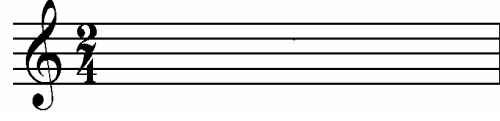
2. Aşağıdaki ölçüde bulunan üst mordan işaretinin açılımını yanına yazınız?

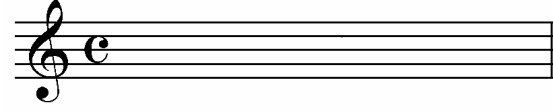
3. Aşağıdaki ölçüde bulunan alt mordan işaretinin açılımını yanına yazınız?

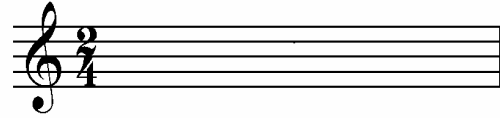
4. Aşağıdaki ölçüde bulunan uzun çarpma işaretinin açılımını yanına yazınız?

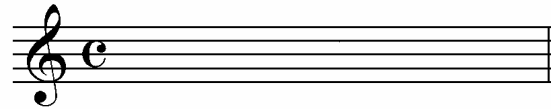
5. Aşağıdaki ölçüde bulunan kısa çarpma işaretinin açılımını yanına yazınız?

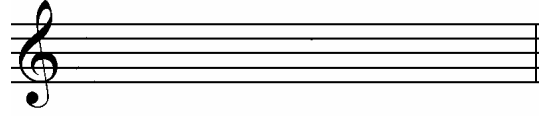
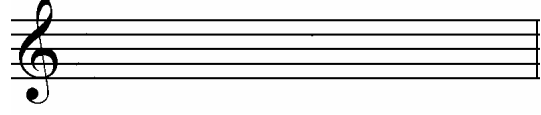
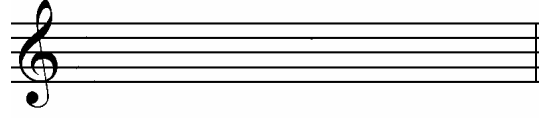
6. Aşağıdaki ölçüde bulunan grupetto işaretinin açılımını yanına yazınız?

7. Aşağıdaki ölçüde bulunan vuruş sonrası süsleme notalarının açılımını yanına yazınız?

8. Aşağıdaki süsleme sembol ve işaretlerine sonradan eklenen değiştirici işaretlerin açılımlarını yanlarına yazınız?

Ek 2.**Görüş Alınan Keman Eğitimcileri**

1. Yrd. Doç. Dr. Mehmet EFE

1975 yılında Bilecik'te doğdu. 1990 yılında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesine girdi. Burada keman eğitimine Prof. Sadettin ÜNAL, piyano eğitimine ise Dr. Mansur ÖZEN ile başladı. 1994 yılında Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümünü kazandı. 1999 yılı Nisan ayında GÜGEF Müzik Eğitimi Bölümü'nde açılan Araştırma Görevliliği sınavını kazandı. 2001 yılında Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans programını, 2007 yılında ise doktora eğitimini tamamladı. Halen Gazi Üniversitesi Müzik Bölümünde görev yapmaktadır.

2. Arş. Gör. Gülşah Sever

1983 yılında Ankara'da doğdu. 1995 yılında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesini kazandı. 2000 yılında Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalını birincilikle kazandı. Burada keman çalışmalarını Prof. Sadettin ÜNAL ve Prof. Şeyda ÇILDEN ile sürdürdü. 2005 yılında GÜGEF Müzik Eğitimi Bölümüne Araştırma Görevlisi olarak atandı. 2006 yılında Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans programını, 2011 yılında ise doktora eğitimini tamamladı. Halen Gazi Üniversitesi Müzik Bölümünde görev yapmaktadır.

3. Öğr. Gör. Gürkan GÜLEÇ

1981 yılında Tekirdağ'da doğdu. 1994 yılında Diyarbakır Anadolu Güzel Sanatlar Lisesini kazandı. 1999 yılında Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalını kazandı. Burada keman çalışmalarını Öğr. Gör. Beyazıt AKHUNDOV ile sürdürdü. 2007 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans programını tamamladı. 2009 yılında Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde doktora eğitimine başladı. 2010 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümüne Öğretim Görevlisi olarak atandı. Halen Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Bölümünde görev yapmaktadır.